

ΙΛΙΣΣΟΣ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

Ἐκδιδόμενον ἀπαξ τοῦ μηνός.

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ 15 Ἰουλίου 1868. | ΕΤΟΣ Α΄. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Γ΄.

ΠΥΡΡΩΝ Ο ΗΛΕΙΟΣ.

(1ῆς φυλλ. Β΄.)

Τέταρτος τρόπος ἐστὶν ὁ παρὰ τὰς διαθέσεις, ἢ κοινῶς παραλλαγὰς καὶ περιστάσεις· οἷον ὑγείαν, νόσον, ὕπνον, ἐγρήγορσιν, χαρὰν, λύπην, νεότητα, γῆρας, θάραξ, φόβον, ἔνδειαν, πλήρωσιν, μίσος, φιλίαν, θερμασίαν, ψύξιν· διότι ἄλλοια φαίνονται τὰ προσπίπτοντα παρὰ τὰς ποιὰς διαθέσεις· οἱ ἰκτεριῶντες ὠρὰ βλέπουσι τὰ ἡμῖν φαινόμενα λευκά, οἱ δὲ ὑπόσφαγμα ἔχοντες, βλέπουσιν αὐτὰ αἰματώδη. Οἱ μαινόμενοι δὲν ἔχουν παρὰ φύσιν· διότι τίς ἢ διαφορά μεταξὺ ἡμῶν καὶ ἐκείνων, ἀρ' οὐ καὶ ἐκεῖνοι, ὡς καὶ ἡμεῖς, βλέπουσι τὸν ἥλιον ἐστῶτα; Ὁ στωϊκὸς Θεάν ὁ Τιθοραϊεὺς κοιμώμενος περιεπάτει, καὶ δούλος τις τοῦ Περικλέους ὑπνοβάτης περιεπάτει ἐπὶ τῆς ἀκρας τοῦ στέγους.

Πέμπτος ὁ περὰ τὰς ἀγωγὰς καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰς μυθικὰς πίστεις, τὰς τεχνικὰς συνθήκας καὶ τὰς δογματικὰς ὑπολήψεις. Ὅ,τι φαίνεται παρὰ τισὶ δίκαιον, παρ' ἄλλοις ἵπολαμβάνεται ἀδίκον, τὸ ἀγαθὸν αὐτοῖς, κακὸν παρ' ἐκείνοις. Οἱ Πέρσαι τὸ μίγνυσθαι τῇ ἰδίᾳ θυγατρὶ δὲν νομίζουσιν ἄτοπον, παρ' Ἕλλησιν ὅμως ἔκθεσμον τοῦτο νομίζεται. Οἱ Μασσαγέται, ὡς φησὶν Εὐδοξος, κοινὰς ἔχουσιν τὰς γυναῖκας, οἱ δὲ Ἕλληνες τουναντίον. Οἱ Κύλικες ἐκαυχῶντο ἐπὶ ληστεία, ἧτις παρ' ἄλλοις ἔθνεσιν βαρέως τιμωρεῖται. Θεοὺς δὲ ἄλλοι ἄλλους δέχονται· θάπτουσι δὲ Αἰγύπτιοι μὲν ταριχεύοντες, Ῥωμαῖοι δὲ καίοντες, Παῖονες δὲ εἰς τὰς λίμνας ῥιπτόντες. Ὅθεν ἐφεκτέον περὶ τοῦ ἀληθοῦς.

Ἐκτος ὁ παρὰ τὰς μίξεις καὶ τὰς κοινωνίας· διότι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ οὐδὲν ἀμιγές μετ' ἄλλου τινός φαίνεται ἀλλὰ πάντοτε σὺν ἀέρι ἢ φωτὶ, σὺν ὑγρῷ ἢ στερεῷ, σὺν θερμότητι ἢ ψυχρότητι, σὺν κινήσει ἢ ἀναθυμιάσειν ἢ ἄλλαις δυνάμεισιν. Ἡ πορφύρα π. χ. διάφορον ὑποφαίνει χρῶμα ἐν Ἡλίῳ

καὶ σελήνη καὶ λύχνω· καὶ τὸ χρῶμα τῶν ἀνθρώπων ἄλλο πρὸς μεσημέριαν καὶ ἄλλο πρὸς βορρᾶν καὶ δύσιν· ὁ δὲ λίθος ἐστὶ βρῦτερος ἐν ἀέρι ἢ ἐν ὕδατι.

Ἐβδομος ὁ παρὰ τὰς ἀποστάσεις καὶ ποιάς θέσεις καὶ τοὺς τόπους καὶ τὰ ἐν τοῖς τόποις. Τὰ μεγάλα νομιζόμενα μικρὰ φαίνονται, τὰ τετράγωνα στρογγύλα, τὰ ὀμαλὰ ἐξοχὰς ἔχοντα, τὰ ὄρθια κεκλασμένα, τὰ ὠχρὰ ἐτερόχροα. Ὁ ἥλιος ἕνεκα τῆς μεγάλῃς ἀποστάσεως φαίνεται μικρὸς, καὶ τὰ ὄρη πόρρωθεν φαίνονται ἀεροσιδῆ καὶ λεῖα, ἐγγύθεν δὲ τραχεά. Προσέτι ὁ ἥλιος ἀνατέλλων μὲν ἄλλοις, μεσουρανῶν δὲ ἄλλοις φαίνεται. Καὶ ἡ εἰκὼν διάφορος φαίνεται παρὰ τὴν ποιὰν θέσιν· καὶ ὁ τῆς περιστερᾶς δὲ τράχηλος δὲν διεξέφυγε τὴν ὀξυδέρκειαν τοῦ Πυρρῶνος, ὅτι ποικίλος τὸ χρῶμα φαίνεται παρὰ τὴν στροφὴν. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἀδύνατον νὰ κατανοήσῃ τις ταῦτα εὐρισκόμενος ἐκτὸς θέσεων καὶ τόπων, ἀναγκαίως πρέπει ν' ἀγνοῇ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων καὶ νὰ ἐπέχη.

Ἐγδοὺς ὁ παρὰ τὰς ποσότητας τῶν πραγμάτων ἢ θερμότητος ἢ ψυχρότητος, ἢ ταχύτητος καὶ βραδύτητος, ἢ ὠχρότητος καὶ ἑτεροχροότητος. Ὁ οἶνος μέτριος μὲν λαμβανόμενος ῥώννυσι τὸ σῶμα, πλείων δὲ παραλύει αὐτὸ ὁμοίως καὶ ἡ τροφή καὶ τὰ ὅμοια.

Ἐννατος ὁ παρὰ τὰς συνεχεῖς ἢ σπανίας ἐγκυρήσεις· διότι οἱ συνεχεῖς σεισμοὶ οὐδένα ἐμποιοῦσι θαυμασμὸν, οὐδ' ὁ ἥλιος ἐκπλήττει ὡς καθ' ἡμέραν ὀρώμενος, ἐν ᾧ πᾶν σπάνιον μᾶς ἐκθαμβοῖ.

Δέκατος ὁ παρὰ τὴν πρὸς ἄλληλα ἀναφορὰν ὡς τὸ κοῦφον παρὰ τὸ βρῦν, τὸ ἰσχυρὸν παρὰ τὸ ἀσθενές, τὸ μείζον παρὰ τὸ ἔλαττον, τὸ ἄνω παρὰ τῷ κάτω. Τὸ δεξιὸν φύσιν μὲν οὐκ ἐστὶ δεξιόν, κατὰ δὲ τὴν ὡς πρὸς τὸ ἕτερον σχέσιν νοεῖται· διότι μεταθέντος ἐκείνου, δὲν λέγεται πλέον δεξιόν. Ὅμοιως καὶ ὁ πατήρ καὶ ὁ ἀδελφὸς νοεῖται ὡς πρὸς τι, καὶ ἡ ἡμέρα ὡς πρὸς τὸν ἥλιον, καὶ πάντα ὡς πρὸς τὴν διάνοιαν. Ἄγνωστα λοιπὸν τὰ πρὸς τι ὡς καθ' ἑαυτὰ· διὸ ἐφεκτέον.

Οἱ δέκα οὗτοι τρόποι παρεδόθησαν τοῖς νεωτέροις ὑπὸ τοῦ Πυρρῶνος καὶ τῶν ἀρ-

χαιοτέρων σκεπτικῶν, οἵτινες ἐπιδεικνύοντες οὕτω τὴν ἀσυμφωνίαν τῶν φαινομένων καὶ νοουμένων ἐφαίνοντο παραινοῦντες τὴν ταρχαῶδη τότε κοινωνίαν εἰς τὴν περὶ πάντων ἐποχὴν, δι' ἧς ἐμελλον νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν ἀταραξίαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν· διότι πᾶς ἀναζητῶν τὴν κατανόησιν τῶν ἀκατανοήτων καὶ ποθῶν δογματικὴν αὐτῶν λύσιν νὰ κατασκευάσῃ μελαγχολᾷ, παραδοξολογεῖ πολυλάκις καὶ τυραννεῖται σκεπτόμενος πῶς νὰ ἀναίρησιν τῶν ἀντιδοξούντων τὰ ἐπιχειρήματα· ἐν ᾧ ὁ ἀληθὴς Πυρρῶνιος αἰώνιος ἀπαθὴς καὶ ἡρεμὸς οὔτε εἰς τὴν λύπην οὔτε εἰς τὴν ἡδονὴν ἀναισθητῶν δέχεται ἀμφοτέρας ἐν ἡρεμίᾳ ψυχῆς· διότι, ὡς ὀρθῶς ἐρρήθη (1), ὅταν ὁ νοῦς ἀμφιβάλλῃ, ἡ καρδιά εἶνε πάντοτε ἀδιάφορος.

Ἄλλ' οἱ δέκα οὗτοι τρόποι δύνανται νὰ ἀναχθῶσι εἰς τρεῖς, τὸν ἀπὸ τοῦ κρινοῦτος, τὸν ἀπὸ τοῦ κρινομένου καὶ τὸν ἐξ ἀμφοῶν· διότι πάντα τὰ ἐν τοῖς δέκα τρόποις μνημονεύμενα παραδείγματα ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ ἀσυμφωνία τῶν φαινομένων καὶ νοουμένων προέρχεται εἴτε ὡς ἐκ τοῦ ὑποκειμένου, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ ἀντικειμένου, εἴτε καὶ ἐξ ἀμφοτέρων συνάμα. Καὶ πάλιν οἱ τρεῖς οὗτοι ἀνάγονται εἰς τὸν πρὸς τι, ὅστις ἐστὶν ὁ γενικώτατος τῶν τρόπων· διότι πάντα τὰ πράγματα ὑπάρχουσι πρὸς τι, ἀγνοοῦντες δὲ, τίνα εἰσὶ ταῦτα ἀπολύτως καὶ ὡς πρὸς τὴν φύσιν αὐτῶν, ἀναγκαίως ἐφεκτέον.

Ὅπως δὲ ποικιλώτερον, κατὰ Σέξτον, ἐλέγχωσι τὴν τῶν Δογματικῶν προπέτειαν, εἰς τοὺς δέκα ἐκείνους τρόπους οἱ περὶ τὸν Ἀγρίππαν νεώτεροι Πυρρῶνιοι ἐτέρους πέντε παρσιάγουσι.

A) Τὸν ἀπὸ τῆς διαφορίας. Οὐδὲν ζήτημα διατείνονται οἱ περὶ τὸν Ἀγρίππαν, λύεται ὁμοιομόρφως ὑπὸ τῶν φιλοσόφων ἄλλ' οὔτε αἱ αὐταὶ ιδέαι περὶ τῶν αὐτῶν ἐπικρατοῦσι παρὰ διαφόρους λαοῦς, ἐκ τούτου διαφωνία καὶ ταρχαῶδη μεγίστη ἐγείρεται ἐπὶ ἐκάστου ἐρωτήματος.

B) Τὸν διὰ τὴν ἀλλοτριότητα· διότι πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ζητουμένου ἀνάγκη ἀποδείξεως,

(1) Dict. des sciences philosophiques v. Pyrron.

ἀλλ' ἵνα ὑπάρξῃ ἀπόδειξις, ἀνάγκη κριτηρίου· καὶ πάλιν ἡ ὑπαρξὶς κριτηρίου χρήζει ἀποδείξεως· ὅθεν ἑκάτερα ἀναπεμπόμενα ἐπ' ἄλληλα διατελοῦσιν ἀκατάληπτα. Οὕτως οἱ Πυρρῶνιοι ἀνῆρουν πᾶσαν ἀπόδειξιν, ἀναιρουμένης δὲ τῆς ἀποδείξεως, ἀδύνατον νὰ κατανοηθῇ ἡ ὑπόστασις τῶν ἀδήλων πραγμάτων· διότι τὸ ζήτημα δὲν πρόκειται περὶ τοῦ πῶς φαίνονται ταῦτα ἀλλὰ πῶς ὑφίστανται.

Γ). Τὸν εἰς ἀπειρον ἐκβάλλοντα· διότι τὸ ζητούμενον, ὅπως βεβαιωθῇ, δέον νὰ λάβῃ τὴν πίστιν παρ' ἑτέρου, ἀλλὰ καὶ τοῦτο χρήζει τῆς δι' ἑτέρου πίστεως καὶ οὕτως εἰς ἀπειρον. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου πάλιν ἀνῆρτο ἡ ἀπόδειξις· διότι πᾶσα ἀπόδειξις, ἔλεγεν ὁ Ἀγρίππας, ἢ ἐξ ἀποδεδειγμένων πραγμάτων σύγκειται ἢ ἐξ ἀναποδείκτων· εἰ μὲν ἐξ ἀποδεδειγμένων, καὶ ἐκεῖνα χρήζουσιν ἀποδείξεως, καὶ ἐντεῦθεν ἄγομεν εἰς τὸ ἀπειρον, εἰ δὲ ἐξ ἀναποδείκτων, καὶ τὸ ὅλον ἀναπόδεικτον, καί τοι ἐνός μόνου διασταζόμενον. Εἰς δὲ τὸν ἰσχυρισμὸν τῶν Δογματικῶν, ὅτι ὑπάρχουσι τίνα πράγματα μηδεμιᾶς ἀποδείξεως δεόμενα, ἀπήντων οἱ Πυρρῶνιοι ὅτι πολὺ τοὺς θαυμάζουσι, διότι ταῦτα ἰδίως χρήζουσιν ἀποδείξεως, καθ' ὅσον ἐκ τούτων συνάγονται πολλὰ μετὰ ταῦτα· ὅτι λοιπὸν τέσσαρά εἰσι τὰ στοιχεῖα δὲν ἀποδεικνύται ἐκ τοῦ τέσσαρα εἶναι τὰ στοιχεῖα. Ἀλλὰ καὶ τὸ κριτήριον ἀνῆρουν οἱ θαυμάσιοι τοῦ Πυρρῶνος μαθηταί. Τὸ κριτήριον, ἔλεγεν, ἢ κέκριται ἢ ἄκριτόν ἐστίν· εἰ μὲν ἄκριτον, οὐδεμίαν πίστιν πρέπει νὰ δίδωμεν εἰς τὰ κατ' αὐτὸ ἀληθῆ ἢ ψευδῆ· εἰ δὲ κέκριται, τότε γίνεται ἐν τῶν κατὰ μέρος κρινομένων, καὶ οὕτως ἀγόμεθα εἰς ἀπειρον. Προσέτι τινὲς μὲν κριτήριον λέγουσι τὸν ἄνθρωπον, ἄλλοι τὰς αἰσθήσεις, ἄλλοι τὸν λόγον καὶ ἄλλοι τὴν καταληπτικὴν φαντασίαν· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος διαφωνεῖται καὶ πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, ὡς ἀποδεικνύται ἐκ τῶν ποικίλων νομοθεσιῶν καὶ ἐθίμων· αἱ αἰσθήσεις ψεύδονται, ὁ λόγος εἶνε διάφανος, ἡ δὲ καταληπτικὴ φαντασία ὑπὸ νοῦ κέκριται καὶ ὁ νοῦς ποικίλως τρέπεται· λοιπὸν ἄγνωστον τὸ κριτήριον, ἄγνωστος καὶ ἡ ἀλήθεια.

Δ). Τὸν ἐξ ὑποθέσεως. Εἶνε ὅλων μάλιστα, ἔλεγεν, νὰ ὑποθέτῃ τις πράγματά τινα

ὡς ἀληθῆ· διότι καὶ αὐταὶ αἱ ἀλήθειαι ἀνατρέπονται, ὅταν τις ὑποθέσῃ τὸ ἐναντίον. Ὁ Τίμων πολεμήσας τὴν θεωρίαν τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ τῆς ἐν χρόνῳ κινήσεως, ὡς βεβαίῳ ὁ Σέξτος ἐν τῷ πρὸς δογματικούς (I. 197), ἐκρύπτεν εὐθίως τοὺς δογματικούς ὡς τὰ πάντα ἐξάγοντας ἐξ ὑποθέσεως καὶ ἔθεσεν ὡς ζήτημα εἰ ἐξ ὑποθέσεως τι ληπτέον, δι' οὗ ἀπεδείκνυεν ὅτι πάντα τὰ ἀξιώματα εἰσιν ὑποθέσεις.

Ε). Τὸν ἀπὸ τοῦ πρὸς τι· περὶ τούτου εἴρηται ἤδη. Ἐνταῦθα παρατηροῦμεν ὅτι τὸν τρόπον τούτον πρῶτος ὁ Πρωταγόρας ἐπέδειξεν· ἐκ τούτου δὲ τινες εἶκασαν ὅτι αἱ τοῦ Πρωταγόρα τοῦ διακεκριμένου τούτου σοφιστοῦ διδασκαλίαι κατ' οὐδὲν διαφέρουσι τῆς τοῦ Πυρρῶνος φιλοσοφίας. Ἀλλὰ προδήλως καταφαίνεται ἡ διαφορὰ, ἐὰν ὀλίγα παραθέσωμεν ἀξιώματα τοῦ σοφιστοῦ τούτου, τὸν ὁποῖον καὶ ὁ θειότατος Πλάτων ἱκανῶς ἐτίμα καὶ ἐπήνει. Ὁ Πρωταγόρας ἔλεγεν ὅτι πάντων χρημάτων μέτρον ὁ ἄνθρωπος, τῶν μὲν ὄντων ὡς ἐστὶ, τῶν δὲ οὐκ ὄντων ὡς οὐκ ἐστὶ· διὰ τοῦ ἀξιωματος τούτου κριτήριον τῶν ὄντων θεωρεῖται ὁ ἄνθρωπος, ἐν ᾧ περὶ τούτου οἱ σκεπτικοὶ ἐξακολουθοῦντες τὰς ἐρεῦνας αὐτῶν ἐπέχουσι. Δογματικῶς ἔτι ἀποφαίνεται λέγων «τὴν ὕλην βευστὴν εἶναι, βεούσης δὲ αὐτῆς συνεχῶς προσθέσεις ἀντὶ τῶν ἀποφορήσεων γίνεσθαι καὶ τὰς αἰσθήσεις μετακοσμεῖσθαι καὶ ἀλλοιοῦσθαι παρὰ τὴν ἡλικίαν καὶ παρὰ τὰς ἄλλας κατασκευὰς τῶν σωματῶν»· ἐν δὲ τῇ ὕλῃ διατείνεται ὅτι ὑπόκεινται οἱ λόγοι πάντων τῶν φαινομένων· ἀλλὰ ταῦτα πάντα δογματικῶς ἐκφέρονται, ἐν ᾧ ἀδήλα εἰσι καὶ ἐπομένως ἐφεκτά.

Διὰ τοιούτων καὶ ἐτέρων παραπλησίων ἐπιχειρημάτων κατεγίνοντο οἱ Πυρρῶνιοι νὰ ἀναιρώσιν τὸ σημεῖον, τὴν μάθησιν, τὴν κίνησιν, τὸ αἴτιον καὶ ἐν γένει πάντα τὰ δόγματα ὅλων τῶν λοιπῶν φιλοσοφικῶν αἰρέσεων, τὰ πάντα ἀνατρέποντες, αὐτοὶ δὲ οὐδὲν οἰκοδομοῦντες. Ὁ Πυρρῶν φαίνεται διὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν σύγχυσιν τῶν γλωσσῶν ἀπελπισθεὶς ἠθέλησε νὰ κηρύξῃ ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει ἀληθές καὶ ὅτι τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ὀρεῖται νὰ σκεφθῇ καὶ νὰ ἐξακολουθῇ σκεπτόμενον μέχρις οὗ εὕρῃ τὰ ἀληθῆ. Κατὰ

τούτο δὲ διέφερε πολὺ τῶν ὁπαδῶν τῆς νέας Ἀκαδημίας· διότι οὗτοι μὲν διαβεβαίωσι περὶ τῶν πραγμάτων ὡς ἀκαταλήπτων, ὁ δὲ Πύρρων ἔλεγεν ὅτι τῶρα οὐδὲν γινώσκει περὶ τῶν πραγμάτων ὡς ἐξακολουθῶν σκεπτόμενος, ἀλλ' ὅτι ἐνδέχεται καὶ νὰ καταληφθῶσι τινὰ ἐκ τῶν ἤδη ἀκαταλήπτων. Ἐπειτα οἱ Ἀκαδημιακοὶ οὗτοι ἔλεγον τῶν ἐντυπώσεων τινὰς μὲν πιθανὰς, τινὰς δὲ ἀπιθάνους καὶ ὅτι πιθανόν ἐστὶ μάλλον ὁ λέγουσιν εἶναι ἀγαθὸν ὑπάρχειν ἢ τὸ ἐναντίον, ἐν ᾧ ὁ Πύρρων συνεπῶς πρὸς τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν τῆς αἰρέσεως αὐτοῦ ἐξ ἴσου πιθανὰς προσηγόρευε τὰς ἐντυπώσεις καὶ οὐδὲν ἔρασκον οὔτε καλὸν οὔτε ἀσχηρὸν, οὔτε δίκαιον οὔτε ἀδίκον, καὶ ὁμοίως ἐπι πάντων μηδὲν εἶναι τῆ ἀληθείας, νόμος δὲ καὶ ἔθει πάντα τοὺς ἀνθρώπους πρᾶττειν. Ταῦτα δὲ ἀπεδείκνυε διὰ τὴν ἰσοσθένειαν τῶν λόγων.

Ἐντεῦθεν καταφαίνεται ὅτι τὸ ἠθικὸν τέλος τῆς τοῦ Πύρρωνος αἰρέσεως δὲν καταλήγει εἰς ἀξίωμα λογικὸν ἀλλ' εἶνε ἐστερημένον πάσης ἀληθείας. Πολλοὶ δὲ ἐκ τούτου ἐξωμοίωσαν τοὺς Πυρρωναίους πρὸς τοὺς Σοφιστάς, ἐν ᾧ εὐχερῶς δύναται τις νὰ διακρίνη τὸ ἄτοπον τῆς τοιαύτης ἐξωμοιώσεως προσέχων εἰς τε τὸν χαρακτήρα καὶ τὰ δόγματα ἀμφοτέρων. Οἱ Σοφισταὶ οἱ περὶ τὰς δυνάμεις τῶν λόγων πολυπραγμονοῦντες καὶ τοὺς νέους διαφθείροντες οὐδὲν κυρίως κατὰ βάλος ἐπίστευον, τὴν δὲ φιλοσοφίαν ἀσχηρῶς ἐκαπηλεύοντο· ἀλλ' ὁ Πύρρων καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἄνδρες σοφῶν, σκεπτικοὶ καὶ χρηστοθήεις ἐξυπηρέτων τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν, καὶ περ περὶ πάντων ἢ περὶ μόνων τῶν ἀδήλων ἐπέχοντες. Οἱ Σοφισταὶ δεινότατοι ὄντες περὶ τὴν διαλεκτικὴν ἐγαυρίων, ἄτε ἐπειθον τὸ πλῆθος τῶν χαιρόντων ἀκρατῶν, ὅτι δύναται νὰ θέσωσι καὶ νὰ ἄρῃσι τὴν αὐτὴν ἔνοιαν· πολλάκις δὲ καὶ τὰς ἀρνήσεις αὐτῶν ἠρνοῦντο, ὥστε ἀνέτροπον μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκολίας καὶ τὰ προαποδειχθέντα. Μητρὸς δὲ ὁ Χίος ἀποφθεγματικῶς ἔλεγεν, ὅτι οὐδὲν τις δύναται εἰδέναι καὶ τὸ εἰδέναι δὲ τὸ μηδὲν δύνασθαι εἰδέναι ἀδύνατον· ἀλλὰ πάντα ταῦτα στεροῦνται σπουδαϊότητος καὶ ἀποτελοῦσι παραδοξολογίας, εἰς ἃς οὐδεὶς εὐσυνειδήτως

δύναται νὰ ἐμπέσῃ· ταῦτα ἐνοῶν εἶπε ποτε ὁ Pascal « la nature soutient la raison impuissante et l'empêche d'extravaguer jusqu'à ce point ». Διὰ τοῦτο τοὺς Πυρρωναίους ἐσεβοντο πάντες καὶ ἐτίμων· ὁ Πύρρων π. χ. ἐν Ἡλιδι ἔλαβε τὸ περιζήτητον ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέως καὶ κατ'εἰσηγήσιν αὐτοῦ ἡ πόλις ἐψηφίσατο ἀτέλειαν διὰ πάντας τοὺς φιλοσόφους· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τιμῶντες τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐπολιτογράφησαν αὐτόν· διότι οἱ ἐν Ἀθήναις πολιτογράφησις τοιαύτην τιμὴν παρεῖχεν, ὥστε καὶ πολλοὶ τῶν ἐν Ῥώμῃ κρατίστων καὶ αὐτοκράτορες πολλάκις, ὡς ὁ Ἀδριανὸς, ἐξήλθον τὸν τίτλον τοῦ πολίτου Ἀθηναίου. Τούναντίον τῶν Σοφιστῶν ἡ ἀγυρτεία καταδηλοτέρα ἐδεικνύετο ὡςπῆρκα καὶ οἱ Ῥωμαῖοι δικαίως ἐξέβαλον αὐτοὺς τῆς Ῥώμης ὡς διαφθείροντας τοὺς νέους.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΣ.

(Ἴδε φυλλ. Β΄.)

Ἐξήλθομεν τοῦ ναοῦ.

— Ἰδοῦ! Οὗτος ὁ τάφος, εἶπε δεικνύων μοι τάφον ὀλίγα βήματα τοῦ ναοῦ ἀπέχοντα, μεμονωμένον καὶ κεκαλυμμένον ἐντελῶς σχεδὸν ὑπὸ τοῦ πυκνοῦ φυλλώματος τῶν δένδρων, εἶναι τοῦ μεγαλειότερου πολιτικοῦ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, εἶναι τοῦ Ἰωάννου Κωλέττου. Ὁσῆς ἐνεργείας στάδιον διέστρεξεν οὗτος ἐν τῷ πολιτικῷ κόσμῳ, περισσοτέρως ἀναντιρρήτως διέστρεξεν ὁ πατήρ μου ἐν τῷ στρατιωτικῷ, διότι καθ' ὅλην τὴν ἐπαναστάσιν ἐμάχετο ἀπωλέσας παρά τὸ πλευρὸν αὐτοῦ καὶ τὸν ἕτερον ἀδελφόν του· ὅτε δὲ τὰ πράγματα καθησάσασαν ἀπεσύρθη ἔχων περιουσίαν μικράν, χρηματικὴν ὅμως, τὸ πλεῖστον τῆς ὁποίας διέθεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀγοράσας ἀρκετὴν ἔκτασιν γαιῶν ἐν Ἀθήναις, ἧτις μετὰ τινὰ ἔτη, μεταβλήθენტων

τῶν ἀγρῶν εἰς οἰκόπεδα, κατέστησεν αὐτὸν πλουσιώτατον. Ἡμῖν ὁ μονογενὴς αὐτοῦ υἱὸς τῶν δὲ περιποιήσεων καὶ τῆς πατρικῆς, πρὸς με ἀγάπης καὶ ἀδυναμίας του οὐδέποτε κακὴν χρῆσιν ἐποίησα· ἐσεβόμην αὐτόν καὶ πάντοτε ἐζήτουν καὶ προσεπάθουν νὰ μαντεύω τὰς διαθέσεις του διὰ νὰ ρυθμίζω τὴν διαγωγὴν μου συμφώνως πρὸς αὐτάς· πόσον μ' ἠγάπα! Ἦτο οἰκογενειάρχης καλός. Ἠγάπα τὴν πατρίδα πλείοτερον πάντοτε ἴσως, καὶ ζῶν διέθεσε μέγα ποσὸν ὑπὲρ τῆς συστάσεως Νοσοκομείου ἐν Ἀθήναις!

— Σπάνιοι οἱ τοιοῦτοι σήμερον, εἶπον.

— Ἦτο στενωτάτος φίλος τοῦ ἐκτιμῶντος τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις του Μ. Τσιτσα, οὗτινος τὸ μεγαλοπρεπὲς μνημεῖον εἶναι τοῦτο, προσέθηκε δεικνύων μοι τάφον ἔδρας σχῆμα ἔχοντα, μεγέθους ἐκπληκτικοῦ, καὶ ὅπως κατόπιν παρετήρησα ἦτο ὁ μεγαλειότερος τάφος τοῦ νεκροταφείου.

Διὰ βαθμίδων τινῶν ἀνήρχετό τις ἐπ' αὐτοῦ· εἰς ἀμφοτέρω δὲ τὰ ἄκρα τοῦ σχηματιζομένου οὕτω ἡμικυκλίου ἦσαν δύο λέοντες, φυλάττοντες τρόπον τινὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἀνοδόν, καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν αὐτῆς ἐχούσης καθίσματα ἡμιπεριφερείας ἀνεγείρετο σοβαρὸς ὁ ἀνδρὶὰς τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρὸς!

— Ὅσῃν ἀγάπην, ἐξηκολούθησεν, καὶ σέβας ὁ πατήρ μου μ' ἐνέπνεε, διπλάσιαν διὰ τὴν μητέρα μου ἠσθανόμην, ἰδίως διὰ τὸ λεπτόν τῆς ἀνατροφῆς καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῶν γνώσεων καὶ τῆς πείρας τῆς ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου!

Ἐξακολουθοῦντες νὰ βραδίζωμεν εἰχομεν κάμψαι τότε πлагιαν τινὰ ὀδὸν ἐκατέρωθεν τῆς ὁποίας ὑψιτενεῖς κυπάρισσοι ἦσαν μετὰ τινὰ βήματα εὐρέθημεν ἐνώπιον τοῦ τῆς Βασιλικῆς Παγκώστα τάφου φέροντος ὡς ἐπιτύμβιον,

Τετέλεσται καὶ εἰς τὴν γῆν τὸ χῶμα ἀπεδόθη, οἱ ὁδοιπόροι τῆς ζωῆς πρὶν ἔλθῃ ἡ ἑσπέρα ἐδῶ ἀπεχωρίσθησαν· ἐκείνη ἐνεκρώθη, καὶ τῶρα κρῖον μάρμαρον καλύπτει τὴν μητέρα ἀλλ' ὅταν . . .

— Μ' ἠγάπα τρυφερώτατα, ἐξηκολούθει ὁ ἀγνωστός ὁδηγός μου, καὶ μ' ἐπέδασεν ἰλαεὺς περιποιήσεις ὅσας δὲν ἐπέδασίλευσαν

εἰσέτι μήτηρ εἰς υἱόν· συνεχῶς δ' ἔλεγεν — Γιέ μου! πολὺ φοβοῦμαι δι' ἐσέ, ἡ καρδιά σου θὰ ὑποφέρῃ, ἀν' ἀγαπήσῃ ποτέ! — Ἐἶχε δίκαιον· δὲν ἠδυνήθην νὰ τὸ ἀποφύγω!

Ἐπροχωροῦμεν ἐν τούτοις.

— Μικρὸς ἠγαπώμην, νέος δὲ γενόμενος μ' ἀπεδίδοτο αἰ τιμαὶ ἀνδρός. Εἶχον σπουδάσει τὴν νομικὴν ἐπιδοῦς εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἡ μεγάλη περιουσία τοῦ πατρὸς μου μ' ἔσωσαν ἐξ ὄλων τῶν ἀναφυομένων ἐκείνων δυσκολιῶν καὶ ἐξευτελισμῶν εἰς τοὺς μόλις τὰς σπουδὰς των περαιώσαντας καὶ ζητοῦντας ἔργον δυστυχεῖς νέους. Σᾶς εἶπον ὅτι ἦμην ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ πατρὸς μου, καὶ τούτου μόνου ἀπομεινάντος, καθόσον ἐκ τῶν δύο ἑτέρων αὐτοῦ ἀδελφῶν, ὁ μὲν εἰς, ὁ πρεσβύτερος ἐν τινι μάχῃ κατὰ τῶν τούρκων περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1824 ἐφονεύθη παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτοῦ, ὁ δὲ νεώτερος ἠγνοεῖτο ἀνέζη ἢ ἀπέθανε, διότι ἀπὸ τῆς πρώτης καταστροφῆς τῆς Χίου, ἐνθα διαρκῶς μετὰ τῆς μητρὸς του ἔμεινε, διότι διετῆς τότε ἦτο, οὐδὲν ἐμάθομεν περὶ αὐτοῦ, οὔτε περὶ τῆς μάμμης μου.

— Σᾶς παρακαλῶ, ποῖον τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας σας; εἶπον διακόπτων αὐτόν, καθότι ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν περιστατικῶν ἐνόησα ὅτι ἀνεῦρον τέλος τὴν οἰκογενεῖάν μου ἦν πρὸ πολλοῦ ἀνεζήτουν.

— Τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας τοῦ πατρὸς μου παρ' αὐτοῦ μὲν οὐδέποτε ἔμαθον, καθόσον ἀγνοῶ αὐτὸς διὰ ποίαν αἰτίαν, εἰς ἐμὲ ἀγνωστον, ἤλλαξεν αὐτό. Ἐκ τίνος ὅμως ἐπιστολῆς τοῦ πάππου μου πρὸς τὸν πατέρα, εἶδον κατόπι μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ὅτι ἀνήκεν εἰς τὴν οἰκογενεῖαν τῶν λεγομένων Θεοφίλων, περὶ ὧν ἐξετάσας πολλοὺς τῶν χίων οὐδὲν ἠδυνήθην νὰ μάθω. Ἐξ ἐπιφωνημάτων δὲ τοῦ πατρὸς μου, καὶ ἀθημονίας ἐνίοτε κατὰ τοῦ πατρὸς του ἐκφερομένης, συμπεραίνω ὅτι οὗτος, ὁ πάππος μου, μέγα τι ἐγκλημα διεπράξατο, ὅπερ καὶ τὸν πατέρα μου προσέτρεψεν εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ τῆς οἰκογενείας ὀνόματός του! Καὶ ὅμως οὐδέποτε καθ' ὅλην τὴν τῆς ζωῆς του διάρκειαν παράπονόν τι ἀπ' εὐθείας κατὰ τοῦ πατρὸς του μοι ἐξέφερε! Τόσον ἀγαθὸς ἦτο!

Ἐνταῦθα ὁ ὁδηγός μου ἐσιώπησεν ἵνα

ἀποσπογγίση δάκρυτι ξηρὸν ἐπὶ τῶν παρειῶν αὐτοῦ ὀλοθῆσαν. Ἐν τούτοις εἰς ἐμὲ οὐδεμία ἀμφιβολία ἔμενεν ὅτι ὁ ἄγνωστος οὗτος ὁδηγὸς ἦτο ἀνεψιός μου, καθότι καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ λαίμου μου ἐξηρημασμένον εὐρεθὲν χρυσοῦν εἰκονισμάτιον ἔφερον ὀπισθεν τὸ ὄνομα Θεόφιλος, καὶ τὸ ἔτος 1821, ἐποχὴν τῆς γεννήσεώς μου ἴσως.

Τότε εὐρισκόμεθα κατέναντι τοῦ μεγαλοπρεποῦς μαουσώλειου τοῦ Π. Δημητρακαράκου, τὸ ὁποῖον ὡς ἐπίγραμμα εἶχε τοὺς λόγους τοῦ Εὐαγγελίου,

ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ καὶ ἀποθανῆ ζήσεται,
καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ
οὐ μὴ ἀποθάνει εἰς τὸν αἰῶνα.

— Δυστυχεῖς οἱ ἄνθρωποι, ἐξηκολούθησε, μόνην πραγματικὴν ἐλπίδα τὸν θάνατον ἔχοντες καὶ μόνην κληρονομίαν τὸν τάφον! Ἐργάζονται, ἐργάζονται ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα αἴφνης πάντα ἐγκαταλείψωσιν, ἐν μέσῳ τῆς περικυκλώσεως αὐτοῦ χαρᾶς καὶ ἐλπίδος, εὐτυχίας ψευδοῦς. Οὕτω καὶ εἰς τοὺς γονεῖς μου συνέβη! . . . Εἶχον ζῆσει ἐντίμως καὶ ἠλπίζον εἰς ἐμὲ τὴν ἀνάστασιν τῆς ἐκφυλισθείσης μεγάλης οἰκογενείας τῶν ὁ πατήρ μου ἐπεθύμει νὰ μ' ἴδῃ νυμφευόμενον ἀπὸ τῆς νεαρᾶς μου ἡλικίας συνανετράφην σχεδὸν καὶ ἡγάπων νεάνιδα ἀξίαν τῶν ἐλπίδων τῶν γονεῶν μου καὶ ἀντηγαπώμην παρ' αὐτῆς! ἐσχηματίζομεν ἀμφοτέρω ἐν ταῖς ὁμιλίαις ἡμῶν εὐτυχίαν, ἧς οὐδέποτε ἐμέλλομεν νὰ γευθῶμεν. Εἶμεθα μεμνηστευμένοι πρὸ ἔτους ὀλοκλήρου καὶ μετὰ τινος ἡμέρας αἱ εὐχαι τοῦ ἱερέως ἐμελλον νὰ μᾶς ἐνώσωσι διὰ παντός, ἀλλὰ . . . Ἀλλὰ ἡ ἐπάρατος νόσος χολέρα ἐνσκήψασα μ' ἀπεστέρησε τῆς προσορισθείσης συντροφῆς μου, ἦν θὰ κλαίω ἐφ' ὅλης μου τῆς ζωῆς, καὶ ἦτις ὑπῆρξε τὸ πρῶτον θῦμα τῆς ἐπαράτου ταύτης νόσου. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν τοῦ θανάτου αὐτῆς, ἠκολούθησαν ταύτην ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ μου ὑπὸ τῆς αὐτῆς νόσου προσβληθέντες. Τὸ αὐτὸ φέρετρον ἔφερε καὶ τοὺς τρεῖς, ἡ αὐτὴ πλάξ τοὺς ἐκάλυψε! δὲν ἠθέλησα νὰ τοὺς χωρίσω! φαντάσθητε τὴν ἀπελπισίαν μου, τὴν φρίκην καὶ τὴν μόνωσίν μου! . . .

Εἶχομεν βαδίσει ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν καὶ διὰ νὰ ὑποχρεώσω καὶ ἐκείνον, συγκινημέ-

νον ἤδη ὄντα, ν' ἀναπαυθῆ, προσεποιήθη ὅτι ἤμην κεκοπιαικῶς.

Ἐκαθήσαμεν ὅθεν ἐπὶ τάφου τινὸς ἐφ' οὗ ἀνέγνωσα,

Ἐπὶ δικαίου ἐνθάδ' Ἰωάννης Σκυλίτσης ἐκ Χίου,
Ἐμπορος, εὐδὲι βούδ' ἔτη ἐξήκοντα ὀκτώ.

ἢ δ' εὐσεβῶφρων συμβία καὶ ἡ τέκνων τετράς
[φιλοστόργων
στήσαν τὸν λίθον αὐτὸν μνημ' ἀληθῶνος πικρᾶς.

— Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας οἰκούρου, ἐπανελάθειν, ἀποφεύγων πάντα ἄνθρωπον ἡγάπων τὸν κόσμον μετὰ τοῦ πατρὸς τῆς μητρὸς μου καὶ τῆς ἀγνῆς ἐκείνης κόρης, ἡγάπων τοὺς πάντας, ἀλλὰ τότε ἀηδίασα τὸν κόσμον, οὐδὲν πλέον ἐλπίζων ἐν αὐτῷ εἶχον μείνει μόνος! . . . ἡ στοργή μου διεμοιράζετο μετὰ τῶν τριῶν ἐκείνων ἀτόμων, ἅπερ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ στιγμῇ μοι ἀφῆρα γῆσαν εὐρέθην αἴφνης ἐν τῷ πελάγει τῆς κοινωνίας, ὅπως ὁ ναυαγὸς ἐν νυκτί, παρ' οὐτινος τὰς χεῖρας ἀφηρπάγη ὑπὸ τῶν ἀσπλάγχχνων κυμάτων καὶ ἡ μόνη σάνις, ἡ τελευταία ἐλπίς του! Ἐμελλον νὰ καταποντισθῶ! Μόλις τὸν κόσμον ἐγνώρισα καὶ ἠλπίζον νὰ γευθῶ τῆς προσκαιροῦ ἔστω ἐν αὐτῷ εὐτυχίας, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλπίς αὐτῆ, ἡ μόνη χαρὰ μου, ἀπώλεσθη! Ἐν τῷ κόσμῳ οὐδὲν κακὸν ἔπραξα, οὐδένα ἠδίκησα καὶ ὅμως ἦδη . . . Θέλεις λοιπὸν ν' ἀγαπῶ εἰσέτι τὸν κόσμον;

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τὸ πρόσωπον τοῦ ὁδηγοῦ μου ἦτο ὀχρότατον παρετήρησα δὲ ὅτι οὐδὲν δάκρυ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἔβρεεν, ἀλλ' ἐφαίνετο ὅτι ὑπέφερε καθ' ὑπερβολὴν! δὲν ἠθέλησα νὰ τὸν ἐνοχλήσω, οὔτε ἐδοκίμασα νὰ τῷ ἀπευθίνω παρηγορητικούς τινες λόγους διότι ἐγνώριζα ὅτι ἡ παρηγορία εἰς τινες περιστάσεις μᾶλλον ἐξάπτει καὶ ὀχληρὰ κατανατᾶ, ἢ ὠφέλιαν προξενεῖ.

Ἐπῆλθε σιγῇ ἦν ἐτάραττε μόνη ἡ καλονικὴ ἀρμονία ἡ προξενουμένη ὑπὸ τοῦ λεπτοῦ βορῶν τοῦ προσφάουτος τὰς κρυπαρίσους καὶ τὰ δένδρα, ἅτινα ἐλαφρῶς διεκίνη. Ἐβίψα πλαγίως τὰ βλέμματά μου καὶ διέκρινα ἐπὶ πλακὸς ἐντέχνως κατεργασμένης,

Κωνσταντίνῳ Ἰωαννίδῳ ἀνδρὶ κρατίστῳ
φιλογενεῖ τε καὶ φιλανθρώπῳ καὶ
Μαρίῳφ Κ. Ἰωαννίδου.

Ἄλλ' ἐντύπωσιν μεγαλειέταν μ' ἐνεποίησεν ὁ ἀπώτερον κείμενος ἀλλὰ διακρινόμενος ἀρκούντως πρωτότυπος κατὰ τὸ εἶδος του καὶ ἀφελέστατος τάφος ἐπὶ βράχων φαινομένων φυσικῶν, ἀνυψοῦτο σταυρός. Κατόπιν διερχόμενος πλησίον του, διότι ἐκείθεν δὲν ἠδυνάμην ν' ἀναγνώσω, εἶδον ὅτι ἦτο ἐπὶ τοῦ βράχου κεχαραγμένον τὸ ὄνομα,

Τερέζα Βενσελβάχ!

— Ἰδοῦ, φίλε, ἐπανελάθειν ἡ ζωὴ μου διήλθεν ἅπαντα ἐν πικρίαις, ἡ νεότης μ' ἀπεχαιρέτησε, τὸ μέτωπόν μου κυλακώθη ἀπὸ τὸ τοῦ χρόνου ἄροτρον, αἱ δὲ τραχεῖαι θλίψεις ἐψύχραναν τὴν ὑπάρχουσαν θερμότητα τῆς καρδίας μου! Ἀπορεῖς ἴσως διότι οὐδὲν δάκρυ σχεδὸν νῦν ἔβρεξε τὴν παρειάν μου, ἐνῶ σοὶ διηγούμαι τὰς θλίψεις μου ἀλλὰ μάθε ὅτι τὰ μὲν δάκρυά μου ἐξηντλήθησαν, στερευσάσης τῆς πηγῆς αὐτῶν, ἡ δὲ καρδία μου εἰς πάγον μετεβλήθη! Οὐδένα θέλω νὰ βλεπῶ! δὲν θέλω νὰ ζῶ πλέον. Πάντας ἀποφεύγω πρὸ πολλοῦ, ὡσεὶ οἱ πάντες ἦσαν αἴτιοι τῶν δυστυχιῶν μου! Ἐχεις ἐνώπιόν σου μισάνθρωπὸν τινα! ἀγνοῦ ὅμως ὁποῖον προαίσθημα μ' ἔσυρε πρὸς σέ, ἐνῶ οὐδένα πλησιάζω! Ἀγαπῶ.

Ἀνηγέρθημεν διήλθομεν ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς ὁδὸν τινα ἐν τῷ νεκροταφείῳ κατεστολισμένην πενθίμως διὰ δένδρων ἀνθῶν καὶ τάφων, καὶ τὸ πρὸς βορῶν τῆς ἐκκλησίας δημοτικῶν μέρους τοῦ νεκροταφείου, ἐνθα ἡ γῆ ἢ τοὺς νεκροὺς καλύπτουσα εἶναι εἰσέτι νωπῆ, οἱ δὲ τάφοι διακρίνονται ἐκ τῶν ἐπ' αὐτῶν ξυλίνων μόνον σταυρῶν, καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἐν γωνίᾳ τινὶ κεχωρισμένον μέρος διὰ τὸ

Κοιμητήριον Ἰσραηλιτῶν.

Ὁδεύαμεν ἐν σιγῇ ὅτε φθάσαντες πρὸς τὸ Μεσημβριῶν μέρος τῆς ἐκκλησίας μ' εἶπε δεικνύων,

— Ἰδοῦ καὶ ἕτερον θῦμα τοῦ Χάρωνος! νεάνις δυστυχῆς βιώσασα ἐν τῷ βίῳ, καὶ δυστυχιστέρα ἀποθανούσα ἴσως εἶναι ὁ τάφος τῆς Μαρίας Κ.

Παρετήρησα αὐτὸν ἐνετυπώθησαν δ' ἐν τῇ μνήμῃ μου αἱ λέξεις.

Ἦλον — ἀπῆλον.

Ἐξηκολουθοῦμεν περιπατοῦντες ἐν σιγῇ πρὸς τὴν πύλιν τοῦ νεκροταφείου. Εἰς ἀρκετὴν δὲ ἀπὸ τῆς πύλης ἀπόστασιν μ' ἔφερε πρὸ τῆς θύρας κοιμητηρίου, κειμένου πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ ἐξερχομένου, καὶ ἐν εἶδει ναῖσκου ἐκτισμένου πρὶν πλησιάσω τὴν σιδηρᾶν καὶ κιγκλιωτὴν θύραν αὐτοῦ ἀνέγνω ἄνωθεν αὐτοῦ.

Οἰκογενείας Π. Βερέττα.

Ἐπλησίασα καὶ παρετήρησα διὰ τῶν κυγκλίδων διέκρινα κλίμακα πρὸς τὰ κάτω ἄγουσαν εἶχεν ὑπόγειον κοιμητήριον ἐπὶ δὲ τοῦ κατέναντι τοῦ ἐκ τῆς θύρας θεατοῦ ἐσωτερικοῦ τοίχου αὐτοῦ ἦσαν ἀνηρημένοι τρεῖς στέφανοι, ἐπὶ τοῦ πρώτου τῶν ὁποίων ἦτο γεγραμμένον — A toi mes larmes — ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ μέσῳ — A mon frere cheri — καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου — regrets eternels.

Τὸ ξενότροπον τοῦ τάφου τούτου οὐδεμίαν ἐνεποίησέ μοι ἐντύπωσιν.

Ἀπὸ τούτου μετέβημεν πρὸς ἕτερον πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆς ὁδοῦ κείμενον, πρὸς τάφον οὐχὶ μεγαλοπρεπέστατον καὶ πλουσιώτατον τόσον, ὅσον σημαντικὸν διὰ τὰ πατριωτικὰ αἰσθητάματα τῶν ἐν αὐτῷ ἀναπαυομένων. Ἦτο τῶν τριῶν μαρτύρων τῆς Κύθνου Περικλέους Μωραϊτίνῃ, Νικολάου Λεωτσάκου, καὶ Ἀγαμέμνονος Σκαρβέλλῃ ἐπιτύμβιον δ' εἶχε,

Σὺ δ' Ἕλλην δακρύσας τὴν ἀρετὴν ζήλωσον.

Ἐπλησιάζομεν νὰ ἐξέλθωμεν ὅτε μ' ἔσυρε πρὸς τὰ ἀριστερὰ λέγων μοι,

— Ἐλθέ νὰ ἴδῃς καὶ τὸν τοῦ Πρίγκιπος Μουρούζη!

Ἐπλησίασα καὶ εἶδον καὶ τοῦτον ἦτο κεχαραγμένον ἐπ' αὐτοῦ οἰκόσημον φέρον κεφαλὴν βοός.

Ἐξήλθομεν τέλος τοῦ κοιμητηρίου σύννοες καὶ οἱ δύο. Καὶ οἱ μὲν ἰδιόκοι μου ὀφθαλμοὶ ἐβρίφθησαν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἐπὶ τοῦ πρὸς ἀνατολὰς κρηνοῦ, ἐφ' οὗ ὡς λελαξευόμενον φαίνεται πρόσωπόν τι τὴν μεγαλοφυῖαν ποιητοῦ παριστῶν (α), οἱ δὲ τοῦ ὁδη-

(α) Λέγουσιν ὅτι εἶναι τοῦ Ὁμήρου.

γού μου πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀτενίζοντες ἐφάκοντο ἀναζητούντες ἐν αὐτῷ τὴν πραγματικότητα οὐραίου ἀπελθόντος· στραφεῖς δὲ πρὸς ἐμέ εἶπεν,

— Εἰπέτε με, εἰπέτε με τί ἡ ζωὴ ἀξίζει ὅταν τὴν ζῆ δὲ δίχως νά ζῆ καὶ δίχως νά ἐλπίζῃ; Καὶ ὅταν ζῆ τις τεθνεώς; ὅταν καρδίαν πλέον δὲν ἔχει καὶ ἀπόλωσε πᾶν ὄνειρον ὠραῖον; τότε β ε θ α ἰ ω ς ὁ νεκρὸς αὐτὸς διανοεῖται τί εἶχε, τί ἀπόλωσε, τί ἤλπισ' ἐνθυμεῖται.

IV

— Μετρῶ ἤδη τριάκοντα καὶ τέσσαρας ἑνιαυτούς καὶ ὅμως ἐγήρασα σχεδὸν πλέον, ἐξηκολούθησεν ἀπαύστως ἔκλειον ἔκτοτε ἐνθυμούμενος τὴν ἀγαθότητα τοῦ πατρός μου, ἀπαρηγόρητος ἤμην διανοούμενος τὴν ἐνάρετον μητέρα μου, καὶ ἄνευ καρδίας κατήντησα ἀπολέσας τὴν μνηστήν, ἣς τὸ ἱλαρόν τοῦ χαρακτήρος καὶ τὰς χάριτας οὐδεμία εἶναι δυνατόν νὰ κέκτηται. . . . ἔκλυσα ἐπὶ τόσον, ὥστε τὰ δάκρυα ἐκοίλαναν τὰς παρειάς μου καὶ χειμῶν δριμύς τὴν καρδίαν μου ἀκαίρως ὡς ἐκ τῶν συμφορῶν κατέκλυσεν. Οὐδένα πλησιάζω! Οὐδένα ἐπισκέπτομαι. Σπανιώτατα μόνον δισεξάδελφόν τινα τῆς μητρός μου, ἔνθα μ' ἀπηντήσατε, ἐκεῖ παραμείναντα πλέον τοῦ συνήθους, ἐνεκα τῶν ἐπιμόνων παρακλήσεων τοῦ οἰκοδεσπότη, καὶ ἀνεχώρησα ἅμα τῇ ἀφιξει ὑμῶν. Ἦδη οὐδὲν ἔχω νὰ ἐλπίσω, ἢ τὸν θάνατον ὡς παρήγορον βάλσαμον ἀφορήτου ζωῆς. Εἶμαι μόνος ἐν τῷ κόσμῳ, οὐδένα συγγενῆ ἔχω ὡς ἀπολέσας τοὺς πάντας. . . .

— Ὅχι, τῷ ἀπεκρίθην δὲν εἶσαι μόνος! Ἐλπίζε! Ὁ θεὸς σ' ἐξαπέστειλεν ὅ, τι ἐπεζήτεις! Ὁ θ' εὐτυχίης!

— Τί ἐννοεῖτε; ἠρώτησεν.

— Εἶμαι θεοῦ σου, ἐπανελάθον· εἶμαι ὁ κατὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Χίου ἀπολεσθεὶς διετῆς ἀδελφὸς τοῦ πατρός σου! Ἡ θεία πρόνοια μ' ἔσωσεν, ἵνα ἐναγκαλισθῶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ μου ὡς υἱόν μου, διότι κ' ἐγὼ οὐδένα ἄλλον ἔχω ἐν τῷ κόσμῳ ἢ σὲ μόνον!

ΜΟΥΣΙΚΗ.

ΒΙΟΣ ΒΕΛΛΙΝΗ.

I

Πολλάκις κλίσις τις ἔμφυτος περὶ τινα τέχνην ἢ ἐπιστήμην διαδίδεται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν καὶ καταλήγει συνήθως εἰς ἕνα τῶν ἀπογόνων, ὅστις ἐκτυπῶν τὴν μεγαλοφυΐαν αὐτοῦ ἐν τῇ τέχνῃ, καλλιεργουμένη ὑπὸ τῶν προπατόρων του, λαμπρύνει τῆς οἰκογενείας του τὸ ὄνομα καὶ καθίσταται ὁ τελευταῖος ἀλλὰ καὶ λαμπρότερος κληρονόμος τοῦ ἐμφύτου τούτου οἰκογενειακοῦ ὀργασμοῦ. Σπανιώτατα δὲ οἱ υἱοὶ ἐπιστήμων ἀνδρῶν κητύχησαν ἐν τῷ σταδίῳ, τὸ ὁποῖον ἐνδόξως διέτρεξαν οἱ πατέρες αὐτῶν· διότι, ὡς ἔλεγε ποτε ὁ υἱὸς τοῦ ἐνδόξου τῆς Γερμανίας ποιητοῦ Γκαίτε, οὐδὲν ὑπάρχει βαρύτερον οὐδὲ ἀνιαιρότερον τῆς δόξης, τὴν ὁποίαν περιέχει τὸ πατρικὸν ὄνομα. Τοῦτο παρατηρεῖται ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τῶν Βερνετῶν (Vernet), οἵτινες κληρονομικῶς ἤσκουν τὴν ζωγραφικὴν τῶν Bach αἰτίποτε φημισθέντων ἐπὶ ἀριστοτεχνία περὶ τὴν μελοποιίαν, καὶ πολλῶν ἄλλων.

Αὐτὸ τοῦτο παρατηρεῖται καὶ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ Βελλίνη ἐνός τῶν ἐξαχωτέρων τέκνων τῆς μουσοφιλοῦς Ἰταλίας, οὗτινος τὴν βιογραφίαν συντόμως μὲν ἀλλ' ἀκριβῶς ἐπιχειροῦμεν νὰ διαγράψωμεν. Ὁ πάππος αὐτοῦ Βικέντιος Βελλίνης ἐπιμελῶς ἐσπούδασε τὴν μουσικὴν ἐν τῇ διασημοτέρᾳ σχολῇ τῆς Νεαπόλεως ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ περιφανοῦς Piccini τοῦ ἀξίου ἀνταγωνιστοῦ τοῦ Gluck· ἀλλὰ πρωίμως νυμφευθεὶς ὀλίγον ἐπέδωκεν εἰς τὴν μουσικὴν ἀντιπερισπώμενος ὑπὸ οἰκογενειακῶν φροντίδων. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Βικεντίου Ῥοζάριον καὶ τοι οὐκ ὀλίγην ἐπιμέλειαν καταβάλοντα περὶ τὴν μουσικὴν ὁ Ῥοζάριος οὗτος νέος ἔτι νυμφευθεὶς νεανίδα ἀγγίχου καὶ εὐμαθῆ καλουμένην Ἀγαθὴν Φερίτου (Agata Ferlito) ἔσχε τέσσαρα ἄρρενα καὶ τρία θήλεα τέκνα· ὁ πρωτότοκος τούτων γεννηθεὶς ἐν Κατάνη τῆς Σικελίας τὴν 1 Νοεμβρίου 1801 ἐκλήθη Βικέντιος καὶ οὗτος μόνος ἐμελλε νέος ἔτι καὶ ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ νὰ ἀρπάσῃ τὴν περιβλεπτοὺν δάφνην, εἰς ἣν προσέβλεπον ματαίως ὁ τε πάππος καὶ ὁ πατήρ, ὡς καὶ οἱ δύο τῶν ἀδελφῶν του· διότι καὶ οὗτος πλὴν τοῦ τρίτου ἀδελφοῦ συνεμερίζοντο τὴν περιπαθῆ κλίσιν πρὸς τὴν μουσικὴν.

Ὁ πατήρ τοῦ Βικεντίου περιέβαλε τὸν πόθον τοῦ νεαροῦ υἱοῦ καὶ ἐφρόντιζε νὰ κατάρτιση αὐτὸν καλῶς ἐν τῇ μουσικῇ, ὁ δὲ γηραιὸς πάππος ἐδίδασκεν εἰς τὸν μικρὸν ἐγγονὸν τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς τέχνης. Τινὲς βιογράφοι τοῦ Βελλίνη ἰστοροῦσιν ἀνεκδοτὰ τινα περὶ τῆς πρωΐμου κλίσεως τοῦ περιφανοῦς τούτου μουσοουργοῦ νηπίου ἔτι ὄντος· λέγουσι π. χ. ὅτι μόλις συμπληρώσας τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὁσάκις ἤκουεν ἄσμα τι ἐκτύπα χαίρων τὸν χρόνον τοῦ ἄσματος, ὅτε διετῆς ἔτι γενόμενος ἀρμονικώτατα προσῆθε ἄσματίον τι τοῦ Fioravanti κυμβαλίζοντος τοῦ πάππου. Ταῦτα βεβαίως ἀποτελοῦσιν ὑπερβολὰς συνήθεις παρὰ τοῖς βιογράφοις. Ὡς βέβαιον ὅμως ἰστοροῦσιν ὅτι ἐν ἡλικίᾳ ἐπιπέτᾳ ἐτῶν ἐπαίξε μετὰ πολλῆς εὐκολίας τὸ κλειδοκύμβαλον· συνέθεσε δὲ καὶ τινὰς ἐκ κλησιαστικῆς μελωδίας.

Γενόμενος ἤδη ἔφηβος ὁ Βελλίνης ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξακολουθήσεως τῶν σπουδῶν αὐτοῦ παρ' ἀνδρῶν ἱκανοτέρων τοῦ πατρός αὐτοῦ καὶ τοῦ πάππου. Πρὸς τοῦτο ὁ πατήρ του ἀπετάθη πρὸς τὸν Δούκα τοῦ Σαμμαρτίνου ἔφορον τῆς πόλεως Κατάνης, ὅστις ἐνεργήσας ἐπέτυχε παρὰ τοῦ δημοτικοῦ ταμεῖου ὑποτροφίαν πρὸς τελειοπαίτησιν τῶν σπουδῶν τοῦ Βελλίνη ἐν τῷ Ῥαδείῳ τῆς Νεαπόλεως.

Ὁ νεαρὸς ἐραστὴς τῆς μουσικῆς ἀπεχωρίσθη τῆς πατρικῆς στέγης φέρων συστατικὰς ἐπιστολάς πρὸς τὸν Δούκα τοῦ Νόγια διευθυντὴν τοῦ Ῥαδείου καλουμένου San Sebastiano, οὗτινος ὅμως πραγματικὸς διευθυντῆς διετέλει ὁ Νικόλαος Ζιγκαρέλλης εἰς τῶν διασημοτέρων ἀντιπροσώπων τῆς Νεαπολιτανικῆς σχολῆς. Ὁ Βελλίνης μεθ' ἱκανῆς ἐπιμελείας διήκουσε τὰ ἐν τῇ περιφανῇ ταύτῃ σχολῇ παραδιδόμενα μαθήματα· ἀλλὰ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῶν σπουδῶν του δὲν ἰδύνατο οἱ διδάσκαλοι αὐτοῦ νὰ διδάσωσι τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ ἐκ Κατάνης μαθητοῦ, ὅστις, ὡς φαίνεται διὰ τὴν ἐπισφύρευσιν τῶν μαθημάτων καὶ τὴν ἐνδελεχῆ φροντίδα περὶ τὴν ἐκμάθησιν τῆς φωνητικῆς μουσικῆς καὶ διαφόρων ἄλλων ὀργάνων δὲν ἰδύνατο νὰ ἐξάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς ομάδος τῶν συμμαθητῶν του. Ἡ πρώτη αὐτοῦ ἐπιτυχία χρονολογεῖται, ἀφ' ἧς ἤρξατο τὴν μελοποιίαν, εἰς ἣν τοσοῦτον ὑπερέιχε τοὺς συμμαθητὰς του ὥστε ἐλαβεν ἀλληλοδιαδόχως τοὺς τίτλους maestrino καὶ primo maestrino. Διὰ δὲ τὸ ἡδὺ καὶ κομψὸν τοῦ χαρακτήρος του προσεῖλκυσε τὴν συμπάθειαν πάντων καὶ μαθητῶν καὶ διδασκάλων· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ γέρον Ζιγκαρέλλης μεθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς γεροντικὰς ἰδιοτροπίας πατρικὴν τινα φιλοστοργίαν ἐδείκνυε πρὸς τὸν Βελλίνην.

Εἰς τὴν συνοργανικὴν ὅμως μουσικὴν (contrapunto) ὁ Βελλίνης ὀλίγον ἐπέδιδεν εἴτε διότι ἔλειπε καλὴ μέθοδος διδασκαλίας, εἴτε διότι τὸ πνεῦμά του ἦν ἐπιρρέπες αἰτίποτε εἰς τοὺς βεβασμούς διὰ τὴν ἀκραν λεπτότητα τῶν αἰσθημάτων του. Κατὰ πτὰ ἐτῶν ἐπαίξε μετὰ πολλῆς εὐκολίας τὸ κλειδοκύμβαλον· συνέθεσε δὲ καὶ τινὰς ἐκ κλησιαστικῆς μελωδίας.

διότι ἡ δόξα εἶχεν ἤδη περικοσμήσει αὐτὸν, ἢ δὲ μουσικῆ αὐτὴ κατέστη δημόδια. Δυστυχῶς ὅμως ἡ πρωταγωνίστρια Mérie-Lalande, ἣτις καταβαλοῦσα μάχους ἀτρίτους πρὸς ἐκτέλεσιν μελωδιῶν εἰς ὑψηλότατον τόνον γεγραμμένων ἐπέτυχε μὲν θαυμασιῶς κατὰ τὰς πρώτας παραστάσεις, ἀλλὰ ὡς ἐκ τῆς μεγάλης ἀγωνίας ἀπώλεσε διὰ παντὸς τὴν ἡδυτάτην αὐτῆς φωνήν.

Μετὰ τοσαύτην ὅμως φήμην ἐμελλεν ὁ Βελλίνης προσκληθεῖς ἤδη εἰς τὸ θέατρον τῆς Πάρμης νὰ ἀποτύχη ἐν τῷ νέῳ αὐτοῦ μελοδράματι, τῇ Ζαίρα· δυστυχῶς τὸ δράμα τοῦτο ἦτο τὸ ἀσθενέστατον προϊόν τῆς καλαισθησίας τοῦ Ῥωμάνη, ἀλλὰ καὶ τοῦ Βελλίνη ἡ ἐμπνευσις ἐν αὐτῇ τῇ περιστάσει δὲν ἦτο πολὺ εὐτυχῆς· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα συνέτυχον, ὅπως ψυχρότατα οἱ τῆς Πάρμης κάτοικοι ὑποδεχθῶσι τὴν αὐτῆς Ζαίραν, περὶ ἧς οὐδεὶς οὐδένα μετὰ ταῦτα λόγον ἐποίησεν. Ὁ Βελλίνης τεθλιμένος ἀπελθὼν ἐκ Πάρμης διέμενον ἐπ' ὀλίγον ἐν Μεδιολάνῳ ὅπου ἐξηκολούθουν παριστῶντες τὰ εὐτυχεῖς προϊόντα τοῦ Σικελοῦ μουσουργοῦ τὸν *Πειρατήν*, καὶ τὴν *Straniera* μετὰ τοῦ αὐτοῦ πάντοτε ἐνθουσιασμοῦ· μετὰ ταῦτα δὲ μεταβὰς εἰς Βενετίαν ἐμελοποίησεν ἐντὸς μηνὸς ἕτερον δράμα τοῦ Ῥωμάνη *i Capuleti ed i Montecchi*, εἰς ὃ παρενέθεσε πολλὰς μελωδίας τῆς Ζαίρας, ὅπως τοῦλάχιστον διασώσῃ ταύτας ἐκ τῆς τοσοῦτον σφοδρῶς ἐπελθούσης λήθης. Τὸ ἔργον τοῦτο δὲν εἶνε βεβαίως ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Βελλίνη, ἀλλὰ τοσαύτην ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν εἰς τοὺς Βενετούς, ὥστε οὗτοι πλήρεις ἐνθουσιασμοῦ κατὰ τὴν τρίτην παράστασιν διὰ μουσικῆς καὶ πολλῶν λαμπάδων συνώδυσαν τὸν Βελλίνην ἀπὸ τοῦ θεάτρου μέχρι τῆς οἰκίας του.

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος).

ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΣ

ΚΑΙ

ΒΕΡΝΕΡΕΤΤΑ.

Ἐκ τῶν τοῦ Alfred de Musset.

(Συνέχ. ἴδε φουλ. Β').

Καὶ τῶντι ἡ νεανίς δὲν ἠπατήθη· τὸ γυναικεῖον ὀρμέμφυτον ταχέως εἰδοποίησεν αὐτὴν περὶ τῶν συμβαινόντων ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Φρειδερίκου, δι' ὅπερ ἐκολακεύθη καὶ σχεδὸν συνεκινήθη· ἀλλ' εἴτε διότι ὑπῆρξε σταθερωτέρα αὐτοῦ, εἴτε διότι δὲν ἠθέλησε ν' ἀθετήσῃ τὸν λόγον αὐτῆς, ἀπεφάσισε πάντα μετ' αὐτοῦ δεσμὸν νὰ διαρρήξῃ, πᾶσαν δ' ἐλπίδα νὰ τῷ ἀφαιρέσῃ, περιμῆνουσα ὅμως, ὅπως καὶ ἔπρεπε, νὰ ἐξηγηθῇ πρῶτον σαφέστερον ὁ Φρειδερίκος· τοιαύτη περίστασις ταχέως παρουσιάσθη.

Ἐσπέραν τινὰ καθ' ἣν ὁ Φρειδερίκος ὑπῆρξε χαριστερὸς ἢ κατὰ τὸ σῆμα, ἡ δεσποινὶς Δαρσὺ, ὑπῆγεν εἰς μικρὸν τι ἀπομακρυσμένον δωμάτιον, ὅπου καὶ ἐκάθησεν, ἐνῶ οἱ λοιποὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐπινοῦν τὸ τέλει Ῥωμαντικῆς διαθέσεως, φυσικῆ συνήθως εἰς τὰς γυναῖκας, ἐνέβαλλε τὴν ἐσπέραν ἐκείνην εἰς τὸ βλέμμα καὶ τοὺς λόγους αὐτῆς θέλητρον ἀνέκφραστον. Ἡσθάνετο ἑαυτὴν ἰκανὴν νὰ παράξῃ ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν, χωρὶς κυρίως νὰ ἔχῃ ἰδέαν ἀκριβοῦς τῶν αἰσθημάτων αὐτῆς, ἀλλ' ἐνδίδουσα εἰς τὴν αὐθόρμητον ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν δυνάμιν τῆς, ἀδιαφοροῦσα ἂν αὐτὴ ἢ ἰδίᾳ ἤθελεν ὑποφέρει τὰς συνεπείας. Ὁ Φρειδερίκος τὴν παρετήρησεν ἐξελθούσαν, ἀκολουθήσας δ' αὐτὴν τὴν ἐπλησίασε καὶ μετὰ τινὰς λέξεις ἐπὶ τοῦ τεθλιμένου ὕφους αὐτῆς.

— Λοιπὸν δεσποινίς, εἶπε, σκέπτεσθε ὅτι πλησιάζει ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ὀριστικῶς πρέπει ν' ἀποφανθῆτε; Εὐρετε μέσον, δι' οὗ νὰ ὑπεκφύγητε τὴν ἀνάγκην ταύτην; Ἴδού τί ἦλθον νὰ σᾶς συμβουλεύω. Ὁ πατήρ μου ἀπαύστως μ' ἔρωτᾷ, ἀγνοῶ δὲ τί πλέον νὰ

τῷ ἀπαντήσω, διότι τί δύναμαι ν' ἀντιτάξω εἰς τὴν ἐνωσιν ἡμῶν καὶ πῶς νὰ εἶπω ὅτι δὲν σᾶς θέλω; Ἄν προσποιηθῶ ὅτι δὲν μοι φαίεσθε ὠραία, φρόνιμος, πνευματώδης, οὐδεὶς θὰ μὲ πιστεύσῃ· πρέπει ἄρα νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἄλλην ἀγαπῶ, ἀλλὰ καὶ οὕτω θέλω ψευθεῖν τόσῳ μᾶλλον καθόσον ἀργοῦμεν νὰ πράξωμεν τοῦτο. Πῶς ἄλλως δύναται νὰ συμβῇ· μήπως δύναμαι ἀτιμωρητῆ, συνεχῶς ἀτιμωρητῆ, ἢ τάχα εἶνε δυνατόν νὰ μὴ σβεσθῇ ἀπέναντι ὑμῶν ἐκὼν ἀπόντος προσώπου; Λέγετέ μοι λοιπὸν τί πρέπει ν' ἀπαντήσω καὶ τί ὑμεῖς αὐτὴ σκέπτεσθε. Ὁ σκοπὸς ὑμῶν δὲν ἤλλαξε; Θὰ ἀφήσετε νὰ σβεσθῇ ἡ νεότης ὑμῶν ἐν τῇ μοναξίᾳ; θὰ μείνητε πιστῆ εἰς ἀνάμνησιν μίαν, ἢ δ' ἀνάμνησις αὐτῆ ὄρα ἐκείνη; Τὸ τοιοῦτον, ὁμολογῶ, δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω, κρίνων ἐκ τῶν κατ' ἐμὲ· διότι αἰσθάνομαι ὅτι ἀπατάται ὁ ἀνθιστάμενος εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν κοινὴν τοῖς πᾶσι μοῖραν, ἣτις θέλει νὰ λησμονῇ τις καὶ ν' ἀγαπᾷ. Τὸν λόγον μου θὰ κρατήσω, καὶ, ἂν οὕτω διατάττεται, ἀλλ' ὁμολογῶ ὑμῖν ὅτι σκληρὰ ἔσεται μοι ἡ τοιαύτη ἀκούσιος ὑπακοή· γνωρίσατε λοιπὸν ὅτι ἀπὸ ὑμῶν ἐξαρτᾶται ἤδη τὸ μέλλον ἡμῶν, καὶ ἀποφασίσατε.

— Δὲν ἐκπλήττομαι διὰ τὰ λεγόμενα ὑμῶν, ἀπήνησεν ἡ δεσποινὶς Δαρσὺ, διότι οὕτω ὁμιλοῦσιν πάντες οἱ ἄνδρες, δι' οὓς τὸ παρὸν εἶνε τὸ πᾶν καὶ οἱ ὅποιοι τὴν ζωὴν τῶν θυσιάζουσι διὰ μόνην τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ κάμωσι φιλοφρόνησιν τινὰ. Καὶ αἱ γυναῖκες αἰσθάνονται παρομοίως ἐπιθυμίαν μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι ἀνθίστανται εἰς αὐτάς. Κακῶς ἐπράξα νὰ ἐμπιστευθῶ εἰς ὑμᾶς, ὥστε δικαίως πάσχω τὰς συνεπείας ἧδη ἐν τούτοις θὰ μάθῃτε τι παρ' ἐμοῦ, τοῦ ἑοῦ τοῦ ἀληθῆς ἀκαλοῦθως θὰ αἰσθανθῆτε, θὰ σᾶς τὸ εἶπω, ἂν καὶ πιθανὸν νὰ σᾶς πληγώσω διὰ τῶν λόγων μου καὶ νὰ ἐπισύρω τὴν μετάνοιαν ὑμῶν. Ἀπαξ μόνον ἀγαπᾷ τις ἐν τῷ βίῳ αὐτῷ, ὅταν ἦνε ἰκανὸς ν' ἀγαπήσῃ. Οἱ ἄστατοι δὲν ἀγαποῦσι, ἀλλὰ παίζουσι μετὰ τῆς καρδίας αὐτῶν. Λέγουσι, καὶ ἐγὼ αὐτὴ γνωρίζω, ὅτι ἡ φιλία μόνον εἶν' ἀρκετὴ διὰ τὸν γάμον, ὅπερ καὶ δυνατόν εἶνε διὰ τινὰς περιστάσεις· πλὴν δι' ἡμᾶς πῶς εἶνε δυνατόν τὸ τοιοῦτον νὰ συμβῇ,

ἀφοῦ καλῶς γνωρίζετε ὅτι δι' ἄλλον αἰσθάνομαι ἔρωτα; Ἄν ὑποθέσωμεν ὅτι σήμερον καταγράσθε τῆς ἐμπιστοσύνης μου καὶ μὲ καταπειθετε νὰ σᾶς ὑπανδρευθῶ, τί θέλει γίνεαι τὸ μυστικόν μου ὅταν ἐγὼ ὑπάρχω σύζυγος ὑμῶν; Τὸ μυστικόν τοῦτο ἄρα γε δὲν θὰ καταστήσῃ ἀδύνατον εἰς ἀμφοτέρους τὴν εὐτυχίαν; Εὐχαρίστως πειθομαι ὅτι ὁ ἐν Παρισίοις ἔρωσ ὑμῶν οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ νεανικὴ ἀφροσύνη· ἀλλὰ τότε σκέφθητε πόσον κακὴν ἰδέαν μοὶ δίδετε περὶ τῆς καρδίας ὑμῶν καὶ πόσον δύσκολον μοὶ εἶνε νὰ δεῖξω ἀδιαφορίαν διὰ τὸν γνωστόν μοι ἤδη ἄστατον χαρακτήρα σας. Πιστεύσατέ με, Φρειδερίκε, προσέθηκε λαμβάνουσα τὴν χεῖρα τοῦ νέου, πιστεύσατέ με, θὰ ἀγαπήσῃς ἡμέραν τινα καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἂν μ' ἐνθυμῆσαι, θ' ἀποδώσῃς μικρὰν ἀξίαν εἰς ἐκείνην, ἣτις σὲ ὠμίλησεν οὕτω· τότε θὰ γνωρίσῃς τί ἐστὶν ἔρως.

Ταῦτα εἰπούσα, ἡ δεσποινὶς Δαρσὺ καὶ ἐγεγρήθεισα ἐξῆλθεν, ἀφοῦ καλῶς εἶδε τὴν ταραχὴν τοῦ Φρειδερίκου καὶ τὴν ἐντύπωσιν, ἣν οἱ λόγοι τῆς τῷ ἔφερον. Τὸν ἐγκατέλειψε κατὰ τεθλιμμένον, ὁ δὲ δυστυχῆς νέος δὲν εἶχε τοσαύτην πείραν, ὥστε νὰ ἐνοήσῃ ὅτι εἰς τοιαύτην διαρρήξῃ ἀπόφασιν δυνατόν ἦτο νὰ ἐνυπάρχῃ ἐρωτοτροπία. Ἠγνόει τοὺς ἀλλοκότους μοχλοὺς τοὺς ὑποκινούοντας πολυλάκις τὰς γυναικείας πράξεις, ἠγνόει ὅτι ἡ μὲν θέλουσα πράγματι ν' ἀρνηθῇ λέγει ὄχι, ἢ δὲ ζητοῦσα ἐξηγήσεις θέλει νὰ πεισθῇ.

Ἐν τούτοις ἡ συνομιλία αὐτῆ τὴν μᾶλλον δυσάρεστον ἔσχεν ἐπ' αὐτοῦ ἐπιρροήν. Τὰς ἀκολούθους ἡμέρας, ἀντὶ νὰ προσπαθῇ νὰ καταλείψῃ τὴν δεσποσύνην Δαρσὺ, ἀπ' ἐναντίας ἀπέφρευε πᾶσαν περίστασιν συνομιλίας μόνου πρὸς μόνην. Ἐκεῖνη δ' ὑπερήφανος εἰς ἄκρον τὸν ἀφῆσεν ἀπομακρυνόμενον μὴ θέλουσα νὰ μεταμεληθῇ. Παρέστησεν εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ μεταβῇ εἰς Παρισίους διὰ νὰ διεξέλθῃ παρὰ τοῖς δικαστηρίοις τὴν δοκιμασίαν του. Τὰ δὲ τοῦ γάμου ἀνέλαβε ἡ δεσποινὶς Δαρσὺ νὰ διακοινώσῃ πρώτῃ καὶ καθ' ὀλοκληρίαν μὲν δὲν ἐτόλμησε ν' ἀρνηθῇ φοβουμένη μὴ παροργίσῃ τὴν οἰκογένειαν αὐτῆς, ἀλλ' ἐζητήσατο νὰ τῇ παραχωρηθῇ καιρὸς πρὸς σκέψιν, ἐπέτυχε δὲ καὶ ἐπὶ ἐν

— Θά σοι τὸ εἶπω· ἄς υπάγωμεν πρῶ-
τον εἰς τὸν οἶκόν σου.

— Ὅχι· ὁμίλησόν με πρῶτον εἰλικρινῶς.

— Θά μὲ περιγελάσῃς ὅμως. Τὸν ἐκτι-
μῶ καὶ αἰσθάνομαι φιλιάν δι' αὐτόν, εἶνε ὁ
καλλίτερος ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς· ἀλλ' εἶνε
πολύ χονδρός.

— Πολύ χονδρός; τί ἀνοησία!

— Πῶς; δὲν τὸν εἶδες; εἶνε χονδρός
καὶ κοντός, ἐνῶ σὺ ἔχεις τόσῳ ὠραῖον
ἀνάστημα.

— Ἡ δὲ μορφή του πῶς εἶνε;

— Ὅχι πολὺ ἀσχημος· ἔχει πρὸς τού-
τοις μίαν ἄλλην ἀξίαν· ἔχει φυσιογνωμίαν
ἀγαθοῦ ἀνθρώπου καὶ εἶνε πρῶτον τοιοῦτος·
τὸν εὐγνωμονῶ πολὺ, ὅσον δὲν δύναμαι νὰ
τὸ ἐκφράσω καὶ, ἂν ἤθελα, θά μ' εὐηργέτει
ἤδη πρὶν εἶτι μὲ νυμφευθῆ, ὥστε δι' ὅλον
τὸν κόσμον δὲν ἐπεθύμουν νὰ τὸν λυπήσω,
μάλιστα δὲ ἂν ἠδύναμην νὰ τῷ παρέξω ὑπη-
ρεσίαν τινά, θά τὸ ἔκαμνα ἐξ ὅλης μου
καρδίας.

— Λοιπὸν λάβε τον διὰ σύζυγον, ἀφοῦ
οὕτως ἔχει.

— Ἀδύνατον, εἶνε πολὺ χονδρός· υπά-
γωμεν εἰς τὸν οἶκόν σου. Θά τὰ εἰπώμεν ἐκεῖ.

Ὁ Φρειδερίκος παρεσύρθη, τὴν δ' ἐπαύριον
ὄτε ἠγέρθη ἐλησμόνησε τὰς θλίψεις τοῦ πα-
ρελθόντος καὶ τοὺς ὠραίους ὀφθαλμοὺς τῆς
Δεσποσύνης Δαρσύ.

V

Ἀφοῦ μετὰ τὸ πρόγευμα τὸν ἐγκατέ-
λειψεν ἡ Βερνερέττα μὴ θέλουσα νὰ τὴν
ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν οἰκίαν της, ὁ Φρειδερίκος
ἔβαλε κατὰ μέρος τὰ δανεισθέντα χρήμα-
τα, σταθερὰν ἔχων ἀπόφασιν νὰ πληρώσῃ
τὰ χρέη του· ἀλλὰ δὲν ἐβιάζετο. Μετ' ὀλί-
γον ἐδείπνει εἰς τοῦ Γεράρδου, ἡ συνανα-
στροφή τοῦ ὁποίου διελύθη τὴν πρωΐαν. Ἐνῶ
ἔξήρχετο, ὁ Γεράρδος τὸν ἐσταμάτησε.

— Τί θά κάμῃς; τῷ εἶπεν· εἶναι ἀργά
διὰ νὰ κοιμηθῆς· ἔλθε νὰ προγευματίσωμεν
εἰς τὴν ἐξοχήν.

Τὸ σχέδιον ἐγένετο, καὶ ὁ Γεράρδος ἔ-
στειλε νὰ ἐξυπνήσῃ τὴν ἐρωμένην του
καὶ νὰ τῇ εἰπῶσι νὰ ἐτοιμασθῆ.

— Ἀμαρτία εἶνε, εἶπεν εἰς τὸν φίλον
του, νὰ μὴν ἔχῃς καμμίαν καὶ σὺ νὰ φέρῃς

θά ἡμεθα τέσσαρες καὶ θά υπῆρχεν εὐθυμία
μεγαλητέρα.

— Ἄν ἦν ἐμπόδιον μόνον αὐτὸ, ἀπὴν-
τησεν ὁ Φρειδερίκος ἐνδίδων εἰς τὸ αἶσθη-
μα τῆς φιλοτιμίας, γράφω, ἂν θέλῃς, δύο
λέξεις, τὰς ὁποίας ὁ ὑπηρέτης σου φέρει
ἐδῶ πλησίον· ἂν καὶ πολλὰ πρῶτῶ, ἡ Βερ-
νερέττα ἀναμφιβόλως θά ἔλθῃ.

— Ἐξάισια! τί πράγμα εἶνε ἡ Βερνε-
ρέττα; δὲν εἶνε νομίζω ἡ ἀρχαία σου ἐρω-
μένη;

— Ἀκριβῶς· δι' αὐτὴν μ' ἐδίδασκες
ἠθικὴν.

— Ἀληθῶς; εἶπε γελῶν ὁ Γεράρδος·
ἀλλ' εἶχον ἴσως δίκαιον, προσέθηκε, διότι
εἶναι χαρακτήρος σταθεροῦ καὶ κινδυνεῖ
κάνεις μὲ τοιαύτας κυρίας.

Ἐνῶ ὠμίλει ἡ ἐρωμένη του εἰσῆλθεν ἡ
Βερνερέττα ἐπίσης δὲν ἤργησεν· ἔφθασε στο-
λισμένη ὅσῳ κάλλιον ἠδύνατο.

Ἐκάλεσαν ἄμαξάν τινὰ δημοσίαν, καὶ
μολονότι ὁ καιρὸς ἦτο ψυχρότατος, ἀνεχώ-
ρησαν διὰ τὸ Μοντμορανού. Ὁ οὐρανὸς ἦτον
αἴθριος, ὁ δ' ἥλιος ἔλαμπεν· οἱ νέοι ἐκάπνι-
ζον ἐνῶ αἱ νεάνιδες ἔψαλλον, διότι κατέ-
στησαν φίλαι εἰς ἀπόστασιν ἐνός μιλίου.

Ἐν τῇ ἐξοχῇ ἐξῆλθον εἰς περίπατον ἑ-
φιπποὶ· ὁ Φρειδερίκος καλπάζων ἐπὶ τοῦ
ἵππου ἠσθάνετο τὴν καρδίαν του πάλλου-
σαν, διότι ποτὲ δὲν ὑπῆρξεν ἐπὶ τοσοῦτον
εὐχαριστημένος. Πλησίον του ἦτο ἡ Βερνε-
ρέττα, ὑπερήφανος δ' ἐθεώρει τὴν ἐντύπω-
σιν, ἣν ἡ θελκτικὴ τῆς νέας κόρης μορφή
παρῆγεν ἐπὶ τοῦ Γεράρδου. Μετὰ μακρὰν
ἐντὸς τοῦ δάσους περιδρομὴν, ἐσταμάτησαν
ἐπὶ γηλόφου τινός, ὅπου υπῆρχον οἰκίσκος τις
καὶ εἰς μύλος, ἡ μυλωθρός ἔδωκεν αὐτοῖς
βχύκαλιν οἴνου λευκοῦ καὶ ἐκάθησαν ἐπὶ
τῶν θάμνων.

— Ἐπρεπεν, εἶπεν ὁ Γεράρδος, νὰ φέ-
ρωμεν μεθ' ἡμῶν ζυμαρικά τινὰ, διότι ἐπι-
πὸς τις χωνεῖται ταχέως, αἰσθάνομαι δὲ ἤδη
ὄρεξιν. Θά ἐκάμναμεν μικρὸν γεῦμα ἐπὶ τῆς
χλόης, πρὶν ἐπαναλάβωμεν τὴν πρὸς τὸ Ξε-
νοδοχεῖον διεύθυνσίν μας.

Ἡ Βερνερέττα ἐξήγαγε τοῦ θυλακίου της
πλακοῦντα, ὃν ἠγόρασε διερχομένη ἀπὸ τοῦ
Ἁγίου Διονυσίου καὶ τὸν προσέφερεν εἰς τὸν

Γεράρδον τόσῳ προθύμως, ὥστε τῆς ἠσπασθη
τὴν χεῖρα διὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ.

— Ἄς κάμωμεν ἄλλο καλλίτερον εἶπεν
ἡ κόρη· ἀντὶ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ χωρίον,
ἄς δειπνήσωμεν ἐδῶ. Ἡ καλὴ αὐτὴ γυνὴ
θὰ ἔχῃ κἀνὲν τεταρτημόριον προβάτου ἐν
τῷ οἰκίσκῳ της· ἔπειτα, ἰδοὺ ὄρνιθες, τὰς
ὁποίας λέγομεν καὶ μᾶς ψήνον. Ἄς ἐρωτή-
σωμεν ἂν ἦνε δυνατὸν τὸ τοιοῦτον καὶ ἐνῶ
θὰ ἐτοιμάζῃται τὸ δεῖπνόν μας, ἡμεῖς κά-
μωμεν ἕνα γύρον ἐντὸς τοῦ δάσους. Τί λέ-
γετε; Αὐτὸ θ' ἀξίζῃ βέβαια ὅσον τὰ ἀρχαία
περδίκια τοῦ Λευκοῦ Ἰππου.

Ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτὴ· ἡ μυλωθρός
ἐπροφασίζετο κατ' ἀρχάς, ἀλλὰ θαμβωθεῖσα
ὑπὸ νομίσματος χρυσοῦ, τὸ ὁποῖον τῇ ἔδωκεν
ὁ Γεράρδος, ἤρχισεν ἀμέσως τὸ ἔργον θυσιά-
ζουσα τὸν ὄρνιθῶνα αὐτῆς. Ποτὲ εὐθυμότε-
ρον δεῖπνον δὲν ὑπῆρξε· διήρκεσε πλειότερον
παρ' ὅσον ἐλόγιζον οἱ συνδαιτυμόνες. Ἐντὸς
ὀλίγου ὁ ἥλιος ἐκρύβη ὀπισθεν τῶν ὠραίων
λοορίσκων τοῦ Saint-Leu, νέφῃ παχέα ἐκά-
λυψαν τὴν πεδιάδα, καὶ βραγδαία βροχὴ ἤρ-
χισε νὰ πίπτῃ.

— Τί θά γίνωμεν τώρα; εἶπεν ὁ Γε-
ράρδος. Εἶμεθα δύο μίλια μακρὰν τοῦ
Μοντμορανού, ἡ δὲ θύελλα δὲν εἶνε θύελλα
θερινῆ, ἥτις παρέρχεται, ἀλλ' ἀληθῆς χει-
μῶνος βροχὴ μέλλουσα νὰ διαρκέσῃ ὅλην
τὴν νύκτα.

— Καὶ διατί; εἶπεν ἡ Βερνερέττα· χει-
μῶνος βροχὴ παρέρχεται ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη·
ἄς κάμωμεν κἀνὲν παιγνίδιον μὲ χαρτία,
διὰ νὰ διασκεδάσωμεν, ὅταν δὲ ἀνατεῖλλῃ
ἡ σελήνη θά ἔχωμεν καλὸν καιρὸν.

Ἡ μυλωθρός, ὡς πᾶς τις δύναται νὰ ὑπο-
θέσῃ, δὲν εἶχε χαρτία, κατὰ συνέπειαν δὲ
τὸ παίγνιον ἐναυάγησεν. Ἡ Κεκίλη, ἡ ἐρω-
μένη τοῦ Γεράρδου, ἤρχισε νὰ λυπῆται ὅτι
ἄφῃσε τὸ Ξενοδοχεῖον καὶ νὰ τρέμῃ διὰ
τὴν αὐτῆς ἐσθῆτα. Οἱ ἵπποι κατ' ἀνάγκην
ἐτέθησαν εἰς τινὰ σταῦλον διὰ νὰ προφυ-
λαχθῶσι. Δύο ὑψηλὰ παληκάρια ὑψηλοῦ
ἀναστήματος μὲ ἀρκετὰ κακὴν φυσιογνω-
μίαν, οἱ υἱοὶ τῆς μυλωθροῦ, εἰσῆλθον ζητοῦν-
τες φαγητὸν, οὐχὶ τὸσον εὐχαριστημένοι
ὅτι ἀπῆλθον ξένους. Ὁ Γεράρδος ἀνυπο-
μόνει, ὁ δὲ Φρειδερίκος ἔχασε τὴν φαειρό-
τητα αὐτοῦ, διότι οὐδὲν δεινότερον τῆς ὑπὸ

αἰφνηδίου συμβεβηκότος καταστροφῆς τῆς
χαρᾶς, ἐνῶ πρὸ μικροῦ οἱ πάντες ἐγέλαν.
Μόνη ἡ Βερνερέττα διετήρει ἰλιρότητα καὶ
ἐφαίνετο περὶ πάντων ἀμερμνοῦσα.

— Ἐπειδὴ παιγνιόχαρτα δὲν ἔχομεν,
εἶπε, θά σὰς προτείνω ἄλλο παιγνίδιον· καὶ
πρῶτον, προσπαθήσατε ν' ἀνεύρητε μυῖαν
τινα, μολονότι εὐρισκόμεθα ἐν νεμεβρίῳ
μηνί.

— Μυῖαν! εἶπεν ὁ Γεράρδος, καὶ τί θά
τὴν κάμῃς;

— Ζητήσατε ἐν τούτοις καὶ ἀκολούθως
θὰ ἴδωμεν.

Μετὰ γενικὴν ἐρευναν ἡ μυῖα εὐρέθη, νε-
ναρκωμένη ἡ δυστυχῆς ἐνεκα τῆς προσεγγί-
σεως τοῦ χειμῶνος· ταύτην λαβοῦσα μετὰ
προσοχῆς ἡ Βερνερέττα τὴν ἔθεσεν ἐν τῷ
μέσῳ τῆς τραπέζης, καὶ πείριξ αὐτῆς εἶπεν
εἰς ὅλους νὰ καθίσασι.

— Τώρα, εἶπε, λάβετε ἕκαστος τεμά-
χιον σακχάρους καὶ θέσατέ το ἐμπρὸς σας
ἐπὶ τῆς τραπέζης· καταβάλετε δ' ἐντὸς πι-
νακίου καὶ ἀνά ἐν νόμισμα. Μὴ ὀμιλῆ κανεῖς,
μὴ κινῆται· ἀφήσατε τὴν μυῖαν νὰ ἐξυπνήσῃ·
ἰδοὺ περιπέταται ἤδη· θὰ καθίσῃ ἐπὶ ἐνὸς
τεμαχίου σακχάρους, ἀκολούθως θὰ τὸ ἀφή-
σῃ, θά υπάγῃ ἰδιοτρόπως εἰς ἄλλο. Ὅσάκις
λοιπὸν τεμαχίον τι τὴν ἐπισύρει, ὁ εἰς ὃν
ἀνήκει τὸ τεμαχίον αὐτὸ θὰ λαμβάνῃ νό-
μισμά τι ἐκ τῶν ἐντὸς τοῦ πινακίου, ἕως
οὗ κενωθῇ αὐτὸ, τότε δ' ἐκ νέου ἀρχίζομεν.

Τὸ ἀστείον τῆς ιδέας ἐπανέφερε τὴν εὐ-
θυμίαν. Δύο ἢ τρεῖς ἀκόμη μυῖαι προσῆλθον,
ἕκαστος δὲ κατὰ τὰς ὁδηγίας τῆς Βερνερέτ-
τας ἐν εὐσεβεστάτῃ σιωπῇ τὰς ἠκολούθει
διὰ τοῦ βλέμματός περιστρεφομένης ἀνω
τῆς τραπέζης, γενικὸς δ' ἐξεβρόχνητο γέλως
ἂν μὴ αὐτῶν ἐκάθητο ἐπὶ τῆς σακχάρους.
Μία ὥρα οὕτω παρῆλθε καὶ ἡ βροχὴ ἔπαυσε.

— Δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω γυναῖκα
ψυχρὰν, ἔλεγεν ὁ Γεράρδος εἰς τὸν φίλον του
ἐνῶ ἐπέστρεφον· ὁμολογητέον ὅτι ἡ εὐθυμία
εἶνε μέγα καλόν, ἴσως δὲ καὶ τὸ πρῶτιστον
πάντων, ἀφοῦ ὑπάρχοντος τούτου, ἀνεπαί-
σθητος καθίσταται ἡ ἔλλειψις τῶν λοιπῶν.
Ἡ ἐργάτις σου ἰδοὺ εὗρε μέσον νὰ μετα-
βάλλῃ εἰς εὐχάριστον ὀλόκληρον δυσαρ-
σκείας ὥραν, τοῦτο δὲ μόνον μοῦ διδίδει περὶ
αὐτῆς καλλίτεραν ιδέα παρά ἐὰν ἐστιχοῦρ-

γει ἐπικόν τι ποίημα. Ὁ ἔρωσ ὑμῶν πολὺ θὰ διαρκέσῃ.

— Δὲν εἰξέρω, ἀπεκρίθη ὁ Φρειδερίκος, τὴν αὐτὴν τοῦ φίλου του ἐπιπολαιότητα μιμνούμενος· ἂν σὲ ἀρέσκῃ ἔχεις τὸ ἐλεύθερον νὰ τῇ δείξῃς ἔρωτα.

— Δὲν ὀμιλεῖς εἰλικρινῶς, διότι τὴν ἀγαπᾷς καὶ σὲ ἀγαπᾷ.

— Ναι, ἔνεκα ἰδιοτροπίας, ὅπως καὶ ἄλλοτε.

— Πρόσεχε τὰς τοιαύτας ἰδιοτροπίας.

— Ἀκολουθῆτέ μοι λοιπόν, κύριοι, ἐφώνησεν ἡ Βερνερέττα προπορευομένη καλπάζουσα μετὰ τῆς Κεκίλης, ἕως οὗ ἔστησαν μικρὸν πρὸς ἀνάπαυσιν ἐπὶ ὄροπεδίου τινοσ. Ἡ σελήνη ἀνέτελλε βραδέως ἐξερχομένη τοῦ πυκνοῦ σκοτόυ, καθ ὅσον δ' ὑψοῦντο τὰ νέφη ἐφαίνοντο φεύγοντα πρὸ αὐτῆς. Κάτω τοῦ ὄροπεδίου ἐξετείνετο κοιλάς, ἐνθα ὁ ἄνεμος κωφῶς ἐτάραττε θάλασσαν χλόης ζοφερᾶς, οὐδὲν διέκαινε τὸ βλέμμα καὶ μολονότι εἰς ἐξ μόνον λευγῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν Παρισίων ἡ θέσις αὕτη ἔκειτο, ἐνόμιζέ τις ὅτι εὕρισκετο ἀπέναντι τοῦ Μέλανος Δάσουσ. Αἴφνης ὁ ἀστὴρ ἐξῆλθεν ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντοσ, ἀκτίσ δὲ ἄμετροσ διελθοῦσα τὰσ κορυφὰσ τῶν δασῶν περιέβαλεν ἐν ἀκαρεὶ τὸ διάστημα· τὰ ὑψικάρῃνα δένδρα, αἱ πυκναὶ καστανεαὶ, τὰ ἄδενδρα μέρη τοῦ δάσουσ, αἱ ὄδοι, οἱ λόφοι αἰφνηδίωσ πως ἀνεφάνησαν μακράν. *Ἐκπληκτοσ καὶ χαίρων ἐθεώρησεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον.

— Ἐμπρὸσ Βερνερέττα, ἔκραξεν ὁ Φρειδερίκοσ, ἐμπρός· ἐν ἄσμα!

— Χαρωπὸν ἢ θλιβερόν; ἠρώτησεν αὕτη.

— Ὅπως θέλεισ, ἢ μᾶλλον εἰπέ κυνηγετικόν τι ἄσμα καὶ ἴσωσ σοὶ ἀνταπαντήσῃ ἢ ἠχώ.

Ἡ Βερνερέττα ἀνατινάζασα τὴν σκέπῃν αὐτῆσ ἐψάλλεν ἠχόν τινα τῆσ κυνηγετικῆσ σάλπιγγοσ, ἀλλ' αἴφνησ ἐπαυσε.

Ὁ λαμπρὸσ ἀστὴρ, ἡ Ἀφροδίτη σπινθηρίζουσα ἐπὶ τοῦ ὄρουσ ἐπέσυρε τὸ βλέμμα τῆσ καὶ ὡσ ἐμπνεομένη ὑπὸ τρυφερωτέρασ τινὸσ ιδέασ ἐψάλλεν ἐπὶ Γερμανικοῦ τινοσ ἠχοῦ τοῦσ ἀκολουθοῦσ στίχοσ, οὗσ χωρίον τι τοῦ Οσsian ἐνέπνευσεσ εἰς τὸν Φρειδερίκον:

Ὡ ἀστρον ὠχρομέτωπον, τὸν ἔρωτα μῆνυόν, ὅταν λαμπρὸν ἐξέρχῃσαι ἀπὸ τῆσ μαύρησ σκέπῆσ, ἐπὶ τῆσ γῆσ τί βλέπεισ ἐκ τῶν κυανοχρόων σου δωμάτων οὐρανίων;

Παρῆλθεν ἡ δ' ἡ καταγιγίσ, τὸ πᾶν θὰ ἡσυχᾶσῃ· τὸ φρίσσοσ δάσσοσ δάκρυα ἐπὶ τῶν θάμνωσ χύνει· χρυσᾶ περὰ ἐκτείνει ὁ βύμβυξ ἐλαφρὰ πετῶν εἰσ μυροφόρα δάση.

Ὡ! τί ζητεῖσ ἐπὶ τῆσ γῆσ τῆσ ἀποκοιμηθείησ; Πλὴν ὀπίσθεν τῶν κορυφῶν τὸ μέτωπόν σου κλίνει, τὸ βλέμμα σου τὸ συμπαθὲσ ἠρέμα τρεμοσθύνει· μελαγχολοῦσα φίλη μου, ἐτόιμ' εἶσαι νὰ δύσῃσ.

Ὡ ἀστρον κατερχόμενον ἐπὶ πρασίνου λόφου, θλιβερόν δάκρυ ἀργυροῦν τοῦ νυκτικοῦ μανδύου, ποῦ τὸν ποιμένα θεωρεῖσ ὑπὸ μακροῦ ποιμνίου σιγὰ ἀκολουθοῦμενον μακράν, ἐντόσ τοῦ ζόφου, καλάμων κλίνῃν ἐρευνᾷσ; κλίνῃν ἐκεῖ δὲν ἔχεισ; ἢ μὴ ἐν ὄρω σιωπᾶσ ἔσ τῆσ θαλασσίας κοίτησ τὸ ἄπειρον διάστημα, ὡσ ἄλλοσ μαργαρίτησ τόσφ ὠρατόν θὰ ῤφθῆσ; Ποῦ ἄρα γε, ποῦ τρέχεισ;

Ἄν πέπτωται, ὦ ἀστρον μου, καὶ σὺ νὰ ἀποθάνῃσ, ἂν θὰ λουσθῇ εἰσ τὰ νερά καὶ ἡ ξανθῆ σου κόμη, πρὶν μᾶσ ἀφήσῃσ, πρὸσ στιγμὴν σταμάτησοσ (ἀκόμη)

Ἀστρον γλυκὺ, τοῦσ οὐρανοῦσ ὦ! μὴ καταλιμ- (πάνησ.)

(Ἔπεται συνέχεια).

ΠΕΡΙ ΦΙΛΙΑΣ.

Ἡ φιλία εἶναι καρπὸσ τερπνότητοσ, ὃν ὁ Θεὸσ ἐπέτρειψεν εἰσ τὴν γῆν, ἵνα παρέχῃ ἡδονήν· εἶναι γλυκυτέρα τοῦ νέκταροσ, ὅπερ ἐξάγει ἡ μέλισσα ἐκ τῶν εὐδῶν ἀνθέων καὶ δροσερωτέρα τῆσ ἐαρινῆσ δρόσου. Ὅταν αὕτη συγκατατίθηται νὰ κατέλθῃ ἐπὶ τῆσ γῆσ δὲν εὕρισκεῖ ἄσυλον, εἰ μὴ εἰσ τὸν κόλπον φίλου τινὸσ καὶ ἐκεῖ δύναται νὰ ἀναπαυθῇ, εὐχαριστομένη πάντοτε εἰσ δύο ψυχὰσ ἐνομενάσ τὴν μίαν ἐπὶ τῆσ ἄλλῆσ, καὶ κοιμωμένασ ὁμοῦ εἰσ τερπνοτάτην ἡσυχίαν. Μῆτε ὁ χρόνοσ μῆτε ὁ θάνατοσ δύναται νὰ κάμψῃ

αὐτάσ, ἢ δὲ χαρὰ, ἣν αὕτη γεννᾷ, δὲν εἶναι διαβατικῆ, εἶναι αἰώνια, ὡσ εἶναι αἰώνιον πᾶν ἀγαθόν.

Πόσοι θησαυροὶ ὑπάρχουσιν κεκρυμμένοι εἰσ ἕνα φίλον καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκῃ, ἢ νὰ πνεύσῃ ὀλίγοσ ἄνεμοσ διὰ νὰ ἀρπάσῃ τὴν τέφραν, ἥτισ καλύπτει τὸ πῦρ τῆσ ζωῆσ ἐν ἑαυτῇ, ὅπωσ φανῶσιν οὔτο. Ὁ ἄνθρωποσ ἀρύεται ἐκεῖθεν δύο σπουδαῖα βοθητήματα τὴν φρόνησιν καὶ τὴν εὐτυχίαν, ζεῦγοσ συνδεμένων διὰ τῆσ φῶστωσ καὶ τὸ ὅποῖον δὲν δύναται τις νὰ χωρίσῃ χωρὶσ νὰ καταστρέψῃ αὐτό. — Ἐάν τὸ σῶμα ἐχῇ ἀνάγκῃν γυμνασίου διὰ νὰ εὐχαριστήται εἰσ τὴν ἀνάπαυσιν, αἱ ψυχὰὶ ἔχουσιν ἀνάγκῃν συνδιαλέξεωσ διὰ νὰ εὐφραίνωνται καὶ συνάπτωνται μετὰ κέρδουσ. Ἐάν τις π. χ. ἤθελε καταγίνοι εἰσ μελέτασ μεμονωμένασ ἤθελε καταστήσει εἰσ μίαν ἄριστον πτωχείαν.

Μεμονωμένοσ ὢν ὁ ἄνθρωποσ μένει ἀκατέργατοσ καὶ περιπλανᾶται εἰσ τὸ τυχαῖον, ἀποκάμνωσ διερχόμενοσ φανταστικά διαστήματα, καὶ ἀπόλλυται ἐν μέσφ τῶν ἐρημιῶν αὐτοῦ, ἡ Φιλία ὅμωσ χαλινώνει τὴν φυγὴν καὶ διδάσκει τὴν ψυχὴν νὰ τρέχῃ τὸν δρόμον τοῦ λογικοῦ, δίδει εἰσ τὰσ ιδέασ ἡμῶν περισσοτέραν δύναμιν καὶ θερμότητα, ἢ δρυμεία ἀντιζηλεία ἀρχεται εἰσ ἐπικουρίαν τοῦ πνεύματοσ, καὶ δανεῖζει τὴν ὀμιλίαν τὴν ἐνέργειαν ἐκείνην καὶ τὰσ χάριτασ αἱ τινεσ εἶναι ἄξιαι τιμῆσ.

Ἡ σύγκρουσισ τῶν ἐναντιῶν σκέψεων φέρει τὸν κεκρυμμένοσ σπινθῆρα τῆσ ἀληθείασ, αὕτη παρουσιάζεται ταχέωσ καὶ δεικνύεται πολὺ φωτοδόλοσ εἰσ δύο φίλουσ, οἱ τινεσ ὁμοῦ ἐπικαλοῦνται αὐτῆσ. — Ἐάν τις δὲν εἶχε ποσῶσ φίλον, εἰσ τίνα ἤθελεν ἐμπιστευθῇ νὰ ἀνοίξῃ τὴν καρδίαν του; αἱ μονήρεισ σκέψεισ του δὲν ἤθελον μένει ἀμορφοί, δὲν ἤθελον ναυαγήσει; διακοινοῦμεναὶ ὅμωσ γονιμοποιοῦνται ἀμοιβαίωσ καὶ δανεῖζονται τὴν κίνησιν καὶ τὴν ζωὴν, ἐνῶ ἡ σιωπὴ ἐξαλείφει ὅσον οὐπῶ αὐτάσ ἐκ τῆσ ψυχῆσ, ἀπαρραλλάκτωσ ὡσ ἡ θάλασσα, ἥτισ διὰ τῶν ἀντιθέτωσ κινήσεωσ τῶν ἑαυτῆσ κυμάτων ἀπαλάττει τὰ ὕδατα αὐτῆσ ἐκ τοῦ ἀφροῦ, καὶ δίδει ζωὴν ἐνῶ ἡ λίμνη πνίγει εἰσ ἑαυτὴν τὰ ἑαυτῆσ ὕδατα.

Καὶ ἐάν τις ἤθελεν ὑποφέρει σπουδαίωσ,

ποῦ ἄλλοῦ ἤθελεν εὔρει καταφύγιον ἢ εἰσ τὸν κόλπον φίλου τινὸσ; ὦ πόσον εἶναι ἄξιοσ οἴκτου ὁ κατηφῆσ καὶ μελαγχολικόσ ἄνθρωποσ, ὅστισ ἤθελεν ὑποφέρει νὰ ζῇ ἐξ ὀλοκλήρου μεμονωμένοσ! Καὶ τί εἶναι φρόνησισ, ἐάν αὕτη δὲν ἦναι τέχνη ὅπωσ εὕρισκε τὴν ἑαυτῆσ εὐτυχίαν; οἱ ἀληθῶσ λοιπόν συνετοὶ ἄνθρωποὶ ἀληθεῖσ ἔχουσι φίλουσ.

Προσέτι ἔχουεν ἀνάγκῃν φίλου τινὸσ διὰ νὰ ἡμεθα εὐτυχεῖσ· ποτὲ ἄνθρωποσ δὲν ὑπῆρξε τόσον εὐτυχῆσ μόνοσ του ἄφ' ὅ,τι ἡδύνατο νὰ ἦναι ἔχων φίλον τινά· καθ ὅσον, ὅταν τὸ αἰσθημα τῆσ χαρᾶσ καταβαίη εἰσ τὴν καρδίαν ἡμῶν, σταματᾷ ἐκεῖ ἄνευ δυνάμειωσ τινὸσ ἄνευ ζέσεωσ, σβέννυται δὲ μετ' ὀλίγον· ἀλλ' ἐάν ἦναι δυνατόν νὰ χυθῇ καὶ νὰ δημοσιευθῇ καὶ ἐπανέλθῃ ἀντανακλώμενον ἀπὸ τὸν κόλπον φίλου τινὸσ, ἄ! τότε αἰσθανόμεθα αὐτό καιὸν καὶ ἐναγκαλιζόμεθα ἡμᾶσ· ὅπερ δεικνύει ὅτι ἡ εὐτυχία ἀπαιτεῖ δύο ὄντα.

Πλὴν τίσ εἶναι ὁ ἄνθρωποσ εἰσ ὃν ἡ φιλία δίδει ἑαυτῆν; ὅπωσ εὗρη τίσ αὐτὴν πλησίον τῶν ἄλλων πρέπει νὰ τὴν καλλιεργήσῃ πρῶτον πλησίον ἑαυτοῦ· ἐκ τῶν πολλῶν προλήψεωσ, αἰτινεσ αἰχμαλωτίζουσι τοῦσ μεγάλουσ, ἢ πλέον ἀόρατοσ εἶναι ἡ τυφλὴ πεποιθήσισ ἣν ἔχουσιν ὅτι ἡ ἱερὰ φιλία εἶναι λίαν εὐκόλοσ δι' αὐτοῦσ, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ θελγήτρου τῆσ λάμψεωσ χρυσοῦ τινὸσ αὕτη συλλαμβάνεται, καὶ ὅτι ἐκεῖ ὑπάρχει ἡδονὴ τίσ εἰσ ἣν αὕτη δὲν δύναται νὰ ἀντιστῇ, ὁμοίωσ ὡσ ὁ καλλωπισμόσ ὅστισ ἐκτείνει τὰσ παγίδασ αὐτοῦ, ὅπωσ κυριεύσῃ τὴν τοῦ ἄλλου ψυχὴν, οὐδέποτε ὅμωσ παρέχει τὴν ἑαυτοῦ· ἀλλ' ἄσ μάθωσιν ὅτι οἱ συνετοὶ γνωρίζουσι νὰ προσφιλῶντα δολώματα. — Ἀφροσ πλοῦσιοι, ἀπατάσθε εἰσ τοῦσ ὑπολογισμοῦσ τῶν ἀγαθῶν σασ, ἐάν εἰσ ἐκεῖν ὑπολογίζητε καὶ τὴν τῶν ἄλλων προσήλωσιν εἰσ τὸ ἄτομόν σασ, ἀπατάσθε πολὺ ὅταν ἀγοράζητε τὴν φιλίαν διὰ χρυσοῦ, μόνοσ ὁ ἔρωσ δύναται νὰ πληρώσῃ τὸν ἔρωτα, τ' ἄλλα βλακεία· συσείλατε λοιπόν τὴν ὑπερφάνειαν, ἥτισ ἀπατᾷ ὑμᾶσ, δεῖξατε καρδίαν φίλου, ἐάν θέλητε νὰ εὕρητε αὐτὴν εἰσ τοῦσ ἄλλουσ. Ναι, οἱ ἐμπορευόμενοι τὸν ἀγαθὸν τοῦτον θησαυρόν εἶναι πολλοί, ὀλίγοι ὅμωσ γνωρίζουσιν

νὰ ἀγοράζωσιν αὐτόν ὅσον ἀξίζει, καὶ ἐάν

ἔχη ἀξίαν ἢ ἀγορὰ αὐτοῦ, ἔχει πολὺ περισσοτέραν ἢ διατήρησιν του, διότι οὐδὲν εἶναι τόσον λεπτὸν ὅσον ἡ φιλία ἢ εὐαισθησία αὐτῆς εἶναι ὑπερβολικὴ, αἱ πλέον ἐλαφραὶ προσβολαὶ δύνανται νὰ κατασταθῶσι θανατηφόροι, ἢ ἐπιφύλαξις πληγόνει αὐτήν, ἢ δὲ ὑπερφάνεια τὴν φρονεῖ.

Ἐάν ἡ θεία Πρόνοια ἔδιδε γνωρίσματα εἰς τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς κακοὺς των ἀνθρώπων, ὅπως εἰς τὰ νομίσματα, τότε βεβαίως δὲν θὰ εἶχαμεν ἀνάγκην δοκιμασίας τῶν φίλων· ἀλλ' ἀφοῦ ταῦτα ἔχουσιν ὅλως ἐναντίον, εἶναι ἀνάγκη δοκιμασίας, ὅπως μὴ ἀπατώμενος τις οὐ μόνον βλάπτηται, ἀλλὰ καὶ μεταλάσῃ φίλους, μηδένα πάντοτε ἔχων ἢ δὲ καλλιτέρα δοκιμασία καὶ ἢ μᾶλλον ἀδλαβῆς ἤθελεν εἶσθαι, ἐάν προσπειοιτό τις, ὅτι εἶχεν ἀνάγκην συνδρομῆς παρὰ τοῦ φίλου του χωρὶς νὰ ἔχη ποσῶς τοιαύτην καὶ ἐάν ἀνεκοίνωνεν εἰς ἐκεῖνον μερικά ῥητὰ ἢ ἀπόρρητα, ὅπως πληροφορηθῆ καὶ περὶ τῆς προσφορᾶς του καὶ τῆς ἔχευθιάς του ἐκ τῶν προτέρων, χωρὶς νὰ φοβηθῆ νὰ πάθῃ τι εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως. Οὕτω δύνανται νὰ ἀποκτήσῃ τις τὸν θησαυρὸν ἐκεῖνον περὶ οὗ εἶχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρωμεν.

Α. ΠΙΚΡΑΜΜΕΝΟΣ.

ΒΡΑΧΕΑ ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΣΚΥΡΟΥ.

Ἡ νῆσος Σκύρος ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων οἰκουμένη διήλθεν ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν ποικίλιαν μεταβολῶν, ὧν ἡ ἀφήγησις ἐν ἰδίᾳ τοπογραφίᾳ θέλει εἶσθαι ἴσως ἀξία λόγου ἢ δὲ περιγραφὴ αὐτῆς ὑπὸ φυσικὴν ἔποψιν δύναται νὰ παράσχῃ τοῖς μὴ γινώσκουσιν τὰς φυσικὰς αὐτῆς καλλογὰς περιέργειαν εἰς τερψίθυμον αὐτοψίαν· ἀληθῶς μεταξὺ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, ἂν δὲν ἀξιοὶ τὰ πρωτεία, διαπρέπει ὅμως καὶ αὕτη ἐπὶ κόσμῳ φυσικῷ, δι' οὗ ὡς νύμφην ὁ νυμφοστόλος δημιουργὸς περιέβαλεν αὐτήν.

Ἀπ' ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς φαίνεται οἰ-

κισθεῖσα ὑπὸ τῶν παναρχαίων λαῶν τῆς Ἑλλάδος, τῶν Πελασγῶν, εἶτα ὑπὸ τῶν ἐκ τῶν παρακειμένων μερῶν ἀλληλοδιαδόχως μεταναστευσάντων εἰς αὐτὴν Δολοπῶν καὶ Μαγνήτων. Ἐπὶ δὲ τῶν μυθωδῶν χρόνων παρίστανται μικρογραφικῶς τὴν τῆς ὅλης Ἑλλάδος πολιτικὴν κατάστασιν, ἀποτελοῦσα καὶ αὕτη κράτος ἀνεξάρτητον ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ Λυκομήδους, οὔτινος μόνου τὸ ὄνομα φέρεται ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν, εἰ καὶ ὁ Ὅμηρος ἀναφέρει καὶ τὸν Ἐννεέα εἴτε ὡς οἰκιστὴν, εἴτε ὡς βασιλεύσαντα πρὸ τοῦ Λυκομήδους, λέγων περὶ Ἀχιλλέως «*Σκῦρον ἐλὼν αἰπεῖαν Ἐννεὸς πτολιεθρον.*» Δὲν ὑπῆρξε δὲ ἄμοιρος καὶ Ἡρωϊκῶν διηγημάτων, ὧν ἡ ἐξύφανσις ἔτερε τοὺς λαοὺς τῶν αἰώνων ἐκείνων· οὕτως ἐπλάσθη, ὅτι ὁ Ἀχιλλεύς ἀποφεύγων τὸ πεπρωμένον ἐκρύβη ὡς κόρη ὑπὸ τὸ ὄνομα Πύρρα ἐν τῷ αὐτοῦ παρθενῶν, ὅπου καὶ ἡ βασιλόπαις Διιδάμεια ἐπαρθενεύετο, καὶ ὅπου ὡς ἐκ τῆς στενῆς σχέσεως ἀνεπτύχθη ὁ ἀμοιβαῖος ἔρω, ὅστις ἀπῆνεγκε καρπὸν τὸν τοῦ Ἡρώος τῆς Ἰλιάδος υἱὸν Πύρρον ἢ Νεοπτόλεμον· ὅτι δὲ ὁ πολύμητις Ὀδυσσεὺς ἀνεκάλυψε τὸν Ἀχιλλέα διὰ τοῦ γνωστοῦ ἐκεῖνον στρατηγματος τῆς ἐν κανίστρῳ ἐκθέσεως γυναικείων ἐργαλείων ἅμα καὶ ἀνδρείων ὄπλων, τῶν ὁποίων τελευταίων τὴν χρῆσιν δοκιμάσασα ἢ τέως νομιζομένη κόρη Πύρρα συνελήφθη φωραθεῖσα Ἀχιλλεύς, καὶ ἀπεστάλη εἰς Τροίαν.

Τυχχάνει ἐκτὸς ἀμφιβολίας ὅτι ὁ Ἀχιλλεύς ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς Σκύρου, καὶ συνδιέτριψε μετὰ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας τὸ δὲ ἀξίωμα τοῦ Ἡρώος ἐπέβαλε καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς τὸν παρὰ τὴν πόλιν ὄρμον, διατηρούμενον ἔτι καὶ νῦν ὑπὸ τὴν κλήσιν «*Ἀχιλλεῖον*», ὅθεν, λέγουσιν, ἀπέπλευσεν εἰς Τρωάδα. Τοῦτο δὲ συνέβη κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς τοῦ Ἰλίου πολιορκίας, διὸ καὶ κατὰ τὴν ἐκπολιόρκησιν αὐτοῦ δεκαετῆς τυγχάνων ὁ νέος Ἡρῶς, ὁ ἐπὶ τούτῳ κληθεὶς Νεοπτόλεμος, ἀπῆλθεν εἰς Τροίαν ἄγων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν Σκυρίαν θερμὴν νεολαίαν, ὡς ὁ ἐράμιλλος τοῦ Ὁμήρου λατίνως ποιητῆς Βιργίλιος λέγει ἐν Αἰνεϊάδι Βιβλ. Β'. Στιχ. 477 «*una omnis Scyria pubes*». Παρεκτὸς ταούτων ἡ Σκύρος ὑπῆρξεν ὁ τάφος καὶ τοῦ

διασημοτέρου τῶν Ἡρώων τῆς ἀρχαιότητος, τοῦ Θεσῆως, ὅστις, εἴτε φεύγων τοὺς Παλλαντίδας ἐξ Ἀθηνῶν, εἴτε δι' ἄλλην τινα αἰτίαν ἐκεῖθεν ἀπερχόμενος, κατηνέχθη ἐν ταῦθα ὑπὸ τῆς τῶν ἀνέμων ἐναντιότητος, καὶ ἐκρημίσθη ἀπὸ τῆς Ἀκροπόλεως ὑπὸ τοῦ τότε βασιλεύοντος Λυκομήδους, ἀγαγόντος αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἄκρα ὡς ἐπὶ σκοπιᾶν ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ἐμελλεν ἐπιδειξάι αὐτῷ τὰ κτήματα τοῦ πατρός. Τὰ ὄστα τοῦ Ἡρώος τούτου ὁ Κίμων κατὰ Πλούταρχον ἀνεκόμενος εἰς Ἀθήνας μετὰ ὀκτακόσια ἔτη καὶ ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς ἐκεῖ, ὅπου ἱδρύεται σῶζόμενον ἔτι καὶ σήμερον τὸ Θεσεῖον.

Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ οἱ ἀρχαῖοι τῆς νήσου κάτοικοι Δόλοπες ἐξώσθησαν ὑπὸ Κίμωνος, καὶ ἀντ' αὐτῶν ἀπόκησαν Ἀθηναῖοι διὰ τὴν ἐξῆς αἰτίαν. Πρωίμως ἦδη εἰχον ἀναπτύξει οἱ πρῶτοι αὐτῆς κάτοικοι ναυτικόν, ἀπὸ δὲ τῆς ναυτιλίας ἀποζῶντες παρημέλουν τὴν γεωργίαν, ἔστιν ὅτε δὲ ἐτρέποντο καὶ εἰς πειρατείας ἐν ἄλλαις ἐσύλησαν καὶ πλοῖον Θετταλικόν, καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ ἄνδρας εἴρασαν· οὗτοι δὲ δραπέτευσαντες ἐνήγαγον τοὺς ἀδικήσαντας εἰς τὸ Ἀμφικτιονικὸν Συνέδριον, ὅπερ κατεδίκασεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν συληθέντων· οἱ Σκύριοι μὴ ἐνεχόμενοι γενικῶς ἀπαντες, ἠρνήθησαν καὶ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἀπότισιν, ὅθεν ὑπεχρεώθησαν νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν νῆσον, παραδοθεῖσαν ἀποίκους Ἀθηναίους.

Ἐκτοτε ἡ νῆσος διετέλει ὑπὸ τοὺς Ἀθηναίους ὑποτελής, μέχρις οὗ καὶ ἐπὶ τῆς Ἀνταλκιδείου συνθήκης οἱ Ἀθηναῖοι διετήρησαν τὴν ἡγεμονίαν αὐτῶν ἐπὶ τῆς Ἀήμου, Ἰμβροῦ καὶ Σκύρου. Ἐπὶ τῶν Μακεδονικῶν χρόνων οὐδὲν οὐδαμοῦ περὶ αὐτῆς μνημονεύεται, οὐδ' ἐπὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἰσχύος ἄλλο τι, ἢ ὅτι μάρμαρα ποικίλα ἐξορυττόμενα ἐν ταῦθα μετεκομίζοντο εἰς Ῥώμην ἵνα κοσμήσωσι τὰ πολυτελῆ οἰκοδομήματα τῶν αὐτοίκων αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας οὐδὲν ἄλλο γινώσκομεν, ἢ ὅτι κατὰ Κεδρῶν Μιχαῆλ ὁ Τράυλος δολοφονήσας διὰ συνωμοσίας Λέοντα τὸν Δ' τοῦ περὶ τὸν ὄγδοον αἰῶνα Μ. Χριστὸν ἐξώρισεν καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον ἢ Γρηγόριον εἰς Σκύρον.

Οἱ Ἑνετοὶ ἐνέμειναν ἱκανὸν χρόνον ἐν τῇ

νήσῳ, ὅποτε καὶ οἰκοδομάς τινὰς ἔκτισαν, καὶ τὰ τείχη τοῦ φρουρίου ἐπεσκεύασαν, ἔχνη τῶν ὁποίων διατηροῦνται μέχρι τοῦ νῦν· ἀλλ' οἱ τοῦρκοι διὰ τοῦ Βαρβαρόσα περὶ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα κρατήσαντες τῆς νήσου ἐξεδίωξαν τοὺς ἐνετοὺς, τὸν δὲ κυβερνήτην τοῦ τόπου ἢ τοποτηρητὴν Φραγκίσκον Κορνάρου συνέλαβον αἰχμαλώτων. Ὑπὸ τὴν τουρκικὴν δυναστείαν διετέλεσεν αὐτοδιοικουμένη σχεδὸν ὑπὸ δημογερόντων, μέχρις ἐσχάτων τελοῦσα φόρον τινα ὀρισμένον, εἰσπραττόμενον παρὰ τοῦ ἐκάστοτε ἐπὶ τούτῳ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀποστελλομένου, ἐκτὸς ἄλλων τινῶν αὐθαιρέτων φόρων ἐπιβαλλομένων τοῖς κατοικοῖς κατὰ καιροὺς· ὁ Γάλλος περιηγητὴς Τουρνεφόρτ διαβάς ἐντεῦθεν τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1702 εὗρεν ἕνα Μωαμεθανὸν Καδῆν ἐγκρίνοντα πάντοτε τὰ ὑπὸ τριῶν ἐντοπιῶν δημογερόντων ἀποφασίζόμενα ὡς πρὸς τὴν διανομὴν τῆς δικαιοσύνης, ἐκλεγομένων κατ' ἔτος. Κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν τοῦ 1821 ἐπανάστασιν ὑπὲρ τῆς τοῦ ἔθνους ἀνεξαρτησίας, πολλοὶ τῶν Σκυρίων ἔλαβον μέρος εἰς τὸν κατὰ θάλασσαν ἀγῶνα ὡς ναῦται εἰς τὰ πλοῖα τῶν Παρριανῶν.

Ἐκκλησιαστικῶς δὲ ἡ Σκύρος ἐχρημάτισεν ἀνεκάθεν ἔδρα ἐπισκοπῆς ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην τῶν Ἀθηνῶν, καὶ διετέλει τοιαύτη μέχρι χθὲς καὶ πρῶην, ὅτε κατὰ τὸ 1837 ἀπέβίωσεν ὁ τελευταῖος αὐτῆς ἐπίσκοπος Γρηγόριος ὁ ἐπὶ πολλαῖς ἀρεταῖς ἠθικαῖς τε καὶ φυσικαῖς διακρινόμενος.

Ἐκ πολλῶν ἀρχαίων μνημείων ἀνευρισκομένων ὑπὸ τὴν δικελλαν καὶ τὸ ἄροτρον τῶν γεωργῶν πανταχοῦ τῆς νήσου, κατὰ δὴλον γίνεταί ὅτι ἡ νῆσος εἶχεν ἐκτὸς τοῦ καθ' αὐτὸ ἄσπετος, καὶ ἄλλα σποραδικὰ χωρία· τάφοι ἀρχαῖοι, οἰκοδομαὶ, λίθοι ἐξ ἐγχωρίου πώρου καὶ μάρμαρα κατεργασμένα, ἐπιγραφαὶ καὶ ἀγάλματα ἐκάστοτε εἰς διάφορα μέρη μακρὰν τῆς πόλεως ἀνορυττόμενα· ἐπικυροῦσι τὴν γνώμην ταύτην· σήμερον δὲ οὐδὲν ἔχνος οἰκοδομῆς ἢ ναοῦ ἀρχαῖου σώζεται, ἐξαιρέσει τοῦ περὶ τὸ πάλαι ἄστυ τείχους ἐκ μεγάλων ἐξαέδρων λίθων, διήκοντος μέχρι τῆς πρὸς Ἀνατολὰς θαλάσσης διὰ δύο σκελῶν, ἔχοντος κατὰ διαστήματα πυργώματα ἡμιπεριφερῆ, καὶ περιλαβάνοντος τὴν τε πόλιν καὶ

τὴν ἀκρόπολιν, ἅπερ ἐξησφάλιζον ὡς τὰς Ἀθῆνας τὰ μακρὰ τεῖχη.

Ἡ ἀρχαία πόλις ἦν ὅπου καὶ σήμερον ἡ νέα περὶ τὸ πρᾶνές τοῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως, ἐν ἧ' οἱ σημερινοὶ κάτοικοι διατηροῦσι μικρὰ οἰκῆματα δωματοσκεπῆ, ὡς εἶναι καὶ αἱ τῆς πόλεως οἰκίαι, χρῆσιμύοντα ὡς ἀποθήκαι τῶν κινήτων σκευῶν, καὶ δὴ καὶ τῶν ζωοτροφῶν αὐτῶν, ἐπικρατήσαντος τοῦ ἔθους τούτου ἐκ τῆς πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ κατ' αὐτὴν ἐπιδρομῆς τῶν ληστῶν καὶ πειρατῶν εἰς τὴν νῆσον.

Ὡς πρὸς τὴν φυσικὴν αὐτῆς ἐποψὴν διήρηται ἡ νῆσος εἰς δύο οὕτως εἰπεῖν χερσονήσους, ὧν ὁ ἰσθμὸς ἀπὸ τῆς Βορειανατολικῆς μέχρι τῆς Νοτιοδυτικῆς θαλάσσης ἔχει μῆκος ἡμιωριαίας ὁδοῦ καὶ ἡ μὲν Μεσημβριανατολικὴ χερσόνησος περὶ τὸ ἡμισυ τῆς ὅλης νήσου εἶναι ὀρεινὴ καὶ σχεδὸν ἀνεπίδεκτος καλλιέργειας, παρέχει ὅμως εἰς τὰ ποιμνια καὶ τὰ λοιπὰ βοσκήματα ἀφθόνοους καὶ παχείας νομάς διὰ τὸ μέρος δὲ τοῦτο ἴσως ὁ μὲν Ὀμηρὸς ἐκάλεσε τὴν νῆσον *αἰπειαν*, ὁ Λυκόφρων *αἰγίλιπα*, καὶ ὁ Σοφοκλῆς *πετραίαν*. Ἡ δὲ πρὸς βορρᾶν περιέχει πῶ μὲν πεδία χλοερά καὶ εὐκαρπα, ἐν μέρει μὲν πεφυτευμένα ὑπὸ ἀμπέλων καὶ παντοίων δένδρων, ἐν μέρει δὲ σπειρόμενα δημοτικακοῦς καρπούς, πῶ δὲ γηλόφους ὀμαλοῦς ρίζαρροσπάρτους, πανταχοῦ δὲ κοιλάδας καὶ νάπας συδένδρους καὶ σκιεράς καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ μεταξὺ βουνοὶ καλύπτονται ὑπὸ δάση πευκῶν ἀρωματίζοντα τὴν κύκλωθεν ἐπικλύζουσαν τὴν νῆσον θαλασσίαν αὔραν, καὶ καθιστῶσι τὸ κλίμα αὐτῆς ὑγιερὸν καὶ τὴν θερμοκρασίαν εὐκραιεστάτην καὶ εὐάρεστον πρὸς τούτοις ὑδάτων ῥυάκες πανταχοῦθεν κατερχόμενοι ἐπιτείνουσι τὴν φυσικὴν τῆς νήσου καλλονὴν καὶ ἀποτελοῦσι τὰς ἐξοχὰς τερπνοτάτας πρὸς τὴν πόλιν μάλιστα ποταμίσκος ῥέων ἀπὸ δυσμῶν πρὸς Ἀνατολάς, ὁ παρὰ Στράβωνι Κηφισσοῦς, καὶ ἐκθάλλων εἰς τὴν πρὸ τῆς πόλεως θάλασσαν μικρὸν ἀπέχουσαν, παρέχει χάριν μαγευτικὴν καὶ ἐξαισίαν, διότι ἐκατέρωθεν τούτου κῆποι ἀρδευόμενοι καὶ ὑδρόμυλοι ἀλήθοντες τῶν κατοίκων τὴν τροφήν καθωραϊζοῦσι τὸ βεῖθρον ἢ δὲ ἀπὸ τῆς πόλεως ἀποψὶς τοῦ ὀρίζοντος, ἐκτεινομένη εἰς πολλὰ μίλια μακρὰν

πρὸς τὴν θάλασσαν κατ' ἀνατολάς καὶ Ἀρκτον, οὐδεμιᾶς ξηρᾶς ἐπιπροσθούσης, εἶναι μοναδικὴ διὰ τὸν ἀπεριόριστον ὀρίζοντα, καὶ ἀξία νὰ οἰστηλατήσῃ καὶ τὴν χαυνοτέραν καὶ ἀμβλυτέραν φαντασίαν, νὰ ἐμπνεύσῃ δὲ τὰς ὑψηλοτέρας καὶ ἐκστατικωτέρας περὶ τοῦ ἀπείρου ἰδέας.

Τὰ κυριώτερα τῆς νήσου προϊόντα εἶναι ριζάριον, γεννήματα καὶ οἶνος, ὧν ἐξαγωγή γίνεται ἰκανή καὶ κτηνοτροφίαν δὲ ἔχει σημαντικὴν στερεῖται ὅμως ναυτιλίας διότι οἱ λιμένες, καίπερ ὄντες πολλοὶ καὶ ἀσφαλεῖς, κείνται μακρὰν τῆς πόλεως, καὶ διότι οἱ κάτοικοι γεωργοὶ ὄντες καὶ κτηνοτρόφοι δὲν ἐπεδόθησαν ἀνάκθεν εἰς αὐτήν.

Οἱ κάτοικοι εἰσι λίαν εὐφρεῖς καὶ φιλόπονοι, ἀλλὰ καὶ φύσει φιλεύθυμοι, ἢ δὲ παρ' αὐτοῖς φιλοξενία καὶ ἡ πρὸς τοὺς ξένους γλυκεία καὶ περιποιητικὴ συμπεριφορὰ, μάλιστα δὲ ἡ τῶν γυναικῶν κοινωνικὴ ἐλευθερία ἠνωμένη μετ' αὐστηρᾶς ἠθικῆς, εἰσι προσόντα, τὰ ὅποια οἱ τῶν παρακειμένων τόπων κάτοικοι δὲν δύνανται νὰ διαμφισθητήσωσι πρὸς αὐτούς, καὶ σπάνια παρομοίους λαοῖς, εἰς οὓς διὰ τὸ ἀπόκεντρον καὶ δυσκοινωνήτων τοῦ τόπου οὐκέτι εἰσέφρυσεν ὁ Εὐρωπαισμός· ἀξιάγαστος εἶναι προσέτι καὶ ἡ κλίσις αὐτῶν πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας, πρὸς τὴν σπουδὴν τῶν ὁποίων ἀπὸ μικρᾶς περιουσίας ὀρμώμενοι καὶ αὐτοὶ οἱ γεωργοὶ καὶ ποιμένες ἀποστέλλουσι τοὺς υἱοὺς των εἰς τὰ Γυμνάσια καὶ τὰ Πανεπιστήμια· τὸ φιλόμουσον τούτων εἰμὶ εἰς θέσιν καὶ ὡς διδάσκαλος τοῦ τόπου καὶ ὡς συνδημότης νὰ γνωρίζω καλῶς, καὶ θαυμάζω μάλιστα ὅτι ἀπὸ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Βασιλείου τὸ φιλομαθὲς ἀνεπτύχθη ἐν αὐτοῖς προϊμώτερον σχετικῶς πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν γειτνιαζόντων μερῶν. Διὸ σήμερον ἡ τοῖς πολλοῖς ἄγνωστος αὕτη νῆσος, ἔχουσα μόλις τριστάξιους κατοίκους, ἀριθμεῖ ὅμως πολλοὺς ἐπιστήμονας καὶ λογίους, οἷον δικηγόρους, ἰατροὺς, Ἑλληνοδιδασκάλους καὶ δημοδιδασκάλους.

Ἡ γλῶσσα τῶν κατοίκων εἶναι ἀφελῆς καὶ καθαρὰ, δις ὡζούσα πλῆθος λέξεων καὶ ἰδιωτισμῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, ἢ δὲ ἀπαγγελία εὐκρινῆς· μόνῃ ἢ τῶν γυναικῶν ἔχει διαλεκτικὴν τινα διαφορὰν πρὸς τὴν τῶν ἀνδρῶν· ἀμφοτέρω δὲ τὰ φύλα διακρί-

νονται ἐπὶ τῷ εὐστρόφῳ καὶ λιγυφθόγγῳ τῆς φωνῆς, ὥστε ἐν τῇ φωνητικῇ εἰσι πάντες καλλίφθογγοι· ὄθεν καὶ συναισθανόμενοι τὸ πλεονέκτημα τοῦτο περιαιτολογοῦσιν, ὅτι ἀπδόνες δὲν ζῶσιν ἐν τῇ νήσῳ ὡς μὴ δυνάμεναι νὰ ἀμιλλῶνται πρὸς τὴν γλυκειαν καὶ εὐστροφον γυναικειαν φωνήν· καὶ ἀληθῶς ἐνταῦθα δὲν φαίνονται ἀπδόνες. Τὰ δὲ ἐγχώρια ἄσματα ἐνῶ εὐμοιροῦσιν ὑψηλῆς ποιητικῆς φαντασίας εἰσι καὶ περιπαθέστατα· τὸ δὲ ἰδιαζον μέλος δι' οὗ ἄδουσι προξενεῖ γλυκειαν συγκίνησιν τῷ ἀκούοντι, καὶ ἀποδεικνύει τὴν λεπτὴν αὐτῶν εὐαισθησίαν.

Εἰς τὴν σωματικὴν τῶν ἀνδρῶν ἀνάπτυξιν ἐπικρατεῖ τὸ ἰσχυρὸν καὶ λειπόσαρκον, ἀλλὰ καὶ τὸ νευρώδες καὶ εὐτονον· τὸ δὲ φυσικὸν τῶν γυναικῶν κάλλος, ὅπως ἀκόμωτον καὶ ἀνεπιτήδευτον, τυγχάνει ἀπαράμιλλον καὶ σπάνιον· ἄξιον δὲ νὰ παρασχη καὶ τῷ οὐκέτι προσβαλλομένῳ διὰ τὴν ἡλικίαν ὑπὸ τοιοῦτων ἐντυπώσεων τὸν φιλέρωτα λόγον εἰς τὸ ἀποκαλεῖσαι ταύτας *Νηρηίδας τοῦ Αἰγαίου*.

Περὶ πάντων τούτων ὡς καὶ περὶ τοῦ ἱματισμοῦ αὐτῶν, ὄντος ὀλίγον ἰδιορρυθμοῦ, ποιήσομαι λόγον ἐκτενέστερον ἐν ἰδίῳ πονήματι τοπογραφικῷ καὶ ἱστορικῷ.

Ἐν Σκόρφ 10 Ἰουνίου 1868.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ.

ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ ΥΠΟ ΕΡΡΙΚΟΥ Δ΄.

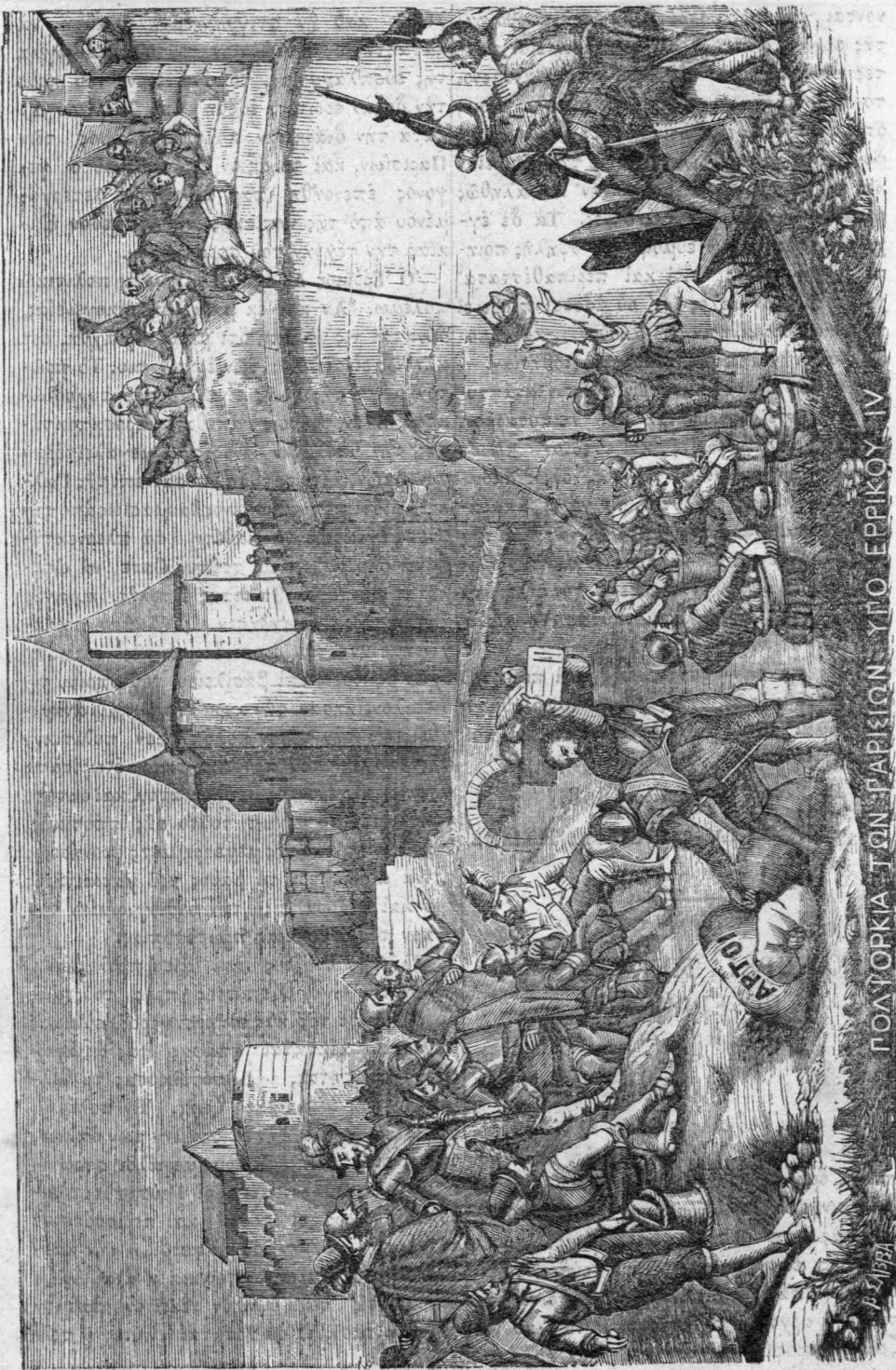
Δὲν εἶναι βεβαίως σπάνιον ἐν καιρῷ πολέμου νὰ ἴδῃ τις θέσεις ὄχυράς, ὑπὸ τῆς πείνης ὅμως ὑποχρεωθείσας τέλος νὰ πατωτικοί, οἱ Οὐαλενστέιν, οἱ Γουστάβοι Ἀδοθῶσιν, ἀν καὶ ὑπέστησαν καρτερικῶς ὅλας τὰς προσβολὰς τῶν πολιορκητῶν. Ὁ, δὲν αὐτῶν τὴν τέχνην τοῦ νὰ κερδίξῃ τὴν καρτί ὅμως εἰναι σπάνιον, ὅτι οὐδέποτε τις εἶδεν, ἢ ἀπαξ ἴσως μόνον, εἶναι τὸ νὰ ἐπιτρέπῃ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ νὰ διαβιῶζων ζωοτροφία εἰς τὸν πεινῶντα λαὸν τῆς ὑπ' αὐτοῦ πολιορκουμένης πόλεως, καὶ μά-

λιστα καθ' ἣν στιγμὴν ἐμελλεν αὕτη νὰ κατακτηθῇ. Τὸ ὄρατον τοῦτο παράδειγμα τῆς εὐσπλαγγνίας, τὸ ἀνώτερον τοῦ πρὸς τὴν δόξαν ἔρωτος, ἐδόθη ὑπὸ Ἑρρίκου Δ΄. κατὰ τὴν διάρκειαν πολιορκίας τινος τῶν Παρισίων, καὶ τὸ ἄξιον ἐπαίνου τοῦτο γεγονὸς ἐπενοήθη παρ' ἀνθρώπου μετεργουμένου ἀπὸ τῆς νηπιακῆς αὐτοῦ σχεδὸν ἡλικίας τὴν τέχνην τοῦ στρατιώτου.

Ὁ Ἑρρίκος Δ΄. ἐζήσεν ἐν πλήρη πολιτικῷ πολέμῳ. Ἄν καὶ ἐκ βασιλικῆς οἰκογενείας, δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι μόνος προήχθη, ὅτι ἀληθῶς εἶναι οὐκ ἓν τῶν ἔργων του. Τὸ πρῶτον μέρος τῆς ζωῆς εἶναι τὸ τοῦ τυχοδιώκτου, κ' ἐν τούτοις ἀπέθανε προσαποκτήσας τὴν ὑπόληψιν ἐνὸς τῶν μεγαλειτέρων μοναρχῶν, οἵτινες ἐβασίλευσαν ἐπὶ τῆς Γαλλίας. Διότι, περποικισμένος θαυμασιῶς ἀπὸ τὴν φύσιν, ἐγνώριζε νὰ διαθέτῃ τὰ πλεονεκτήματα του ταῦτα εἰς τρόπον ὥστε νὰ ὠφεληται πάντοτε. Ἰππότης ἐντελής, κυνηγὸς ἀκούραστος, διετήρησεν εἰς ἡλικίαν προεχωρημένην τὴν δροσερότητα τῆς νεότητος· ἔχων ἀξιώσεις ἐπὶ βασιλείου τοῦ ὁποίου τῷ διεφιλονείκησαν τὴν κυριότητα καὶ ἀναμιχθεῖς εἰς τὴν τόσον πολυπλοκον πολιτικὴν τῆς ἐποχῆς τὸν προσεκλήσατο ἐνωρίτατα τὴν πείραν γέροντος διπλωμάτου, καὶ ἔκτοτε ἐφάρμωσε τὸ μίγμα τοῦτο τῆς ἱπποτικῆς, θρασύτητος καὶ τῆς μεμετρημένης φρονήσεως ἄτινα ἀποτελοῦν τὸ βάθος τοῦ χαρακτῆρός του καὶ δίδουν εἰς τὴν φυσιογνωμίαν του τύπον τόσον βαθείας πρωτοτυπίας.

Πλήρης θάρρους καὶ ἀνευ προλήψεων, μολονότι ὀλίγον δῦσπιστος πρὸς τοὺς ἄλλους, εὐπρόσιτος καὶ εὐπροσήγορος, εὐθυμος μάλιστα, κέκτηται ἀπάσας τὰς ἀξιαγάστους ποιότητας, τὰς ἀποτελοῦσας τὸ θέλητρον τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς. Ἐν πολέμῳ, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὴν ἐπιστήμην τῶν ὄπλων, ὅπως οἱ τῆς ἐποχῆς του μεγάλοι στρατιωτικοί, οἱ Οὐαλενστέιν, οἱ Γουστάβοι Ἀδοθῶσιν, γινώριζει τόσον καὶ περισσώτερον αὐτῶν τὴν τέχνην τοῦ νὰ κερδίξῃ τὴν καρτί διὰν τῶν στρατιωτῶν του καὶ ν' ἀναβιάξῃ αὐτοὺς εἰς τὸν ὑψηλὸν ἐκείνον βαθμὸν τοῦ ἡρωϊσμοῦ, εἰς οὗ ἤρηται ἡ τύχη τῶν μαχῶν.

Ἀποθανόντος τοῦ Ἑρρίκου Γ΄. τὸ βασι-

ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ ΥΠΟ ΕΡΡΙΚΟΥ Δ'

λειον μεταβαίνει από τους Βαλουά εις τους Βουρβόνους· ὁ Ἑρρίκος Δ' ἤθελε πάραι λαβὴν τὴν κατοχὴν τῆς κληρονομίας δικαίως, ἐὰν οἱ σύμμαχοι δὲν τῷ παρετήρουν, ὅτι τὸ τοῦ διαμαρτυρουμένου δόγμα του εἶναι ἀνυπερέβλητον κώλυμα εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ὠραίας ταύτης κληρονομίας. Ἐξ ἄλλου μέρους ὑπῆρχον οἱ ἀντίθετοι, οἵτινες δὲν ἤθελον τὸν Ἑρρίκον Δ' ἐξωμόσαντα· διότι ἡ ἐξώμοσις διὰ τοὺς διαμαρτυρουμένους καταδικάζει τὸν ἐξωμότην εἰς τὸ νὰ μὴ δύναται μετανοῶν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ δόγμα του· ἐπομένως θεθέντος ὑπὸ τῶν μετριωρῶν συμμάχων τοῦ διλήμματος τῆς ἀπομακρύνσεως ἢ τῆς ἀμέσου ἐξωμύσεως, ὁ Ἑρρίκος Δ' ἀρνεῖται στέμμα προσφερόμενον ἐπὶ ὄροις ἀτίμοις. Δὲν θέλουσι βασιλεῖα αὐτὸν, ὄντα τοιοῦτον δικαίωματι γεννήσεως; Ἀναμένετε, θὰ γίνῃ δικαίωματι κατακτήσεως.

Ἄν καὶ τὰ τέσσαρα ἔτη, ἀπὸ τοῦ 1589 μέχρι τοῦ 1593, εἶναι ἡ πολεμικώτερα ἐποχὴ τῆς ζωῆς τοῦ Ἑρρίκου Δ'. ἐν τούτοις κατὰ τὸ διάστημα τούτο ἔδειξε χαρακτῆρα λίαν εὐεργετικόν. Εἴμεθα κατὰ τὸ 1590. Τὸ προηγούμενον ἔτος ὁ Ἑρρίκος ἦτο ἤδη κύριος τῶν προαστείων τῶν Παρισίων, ἀλλ' ὑποχρεωθείς τότε ν' ἀποσυρθῇ ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως ὕλικου πολιορκητικοῦ, ἐπανέρχεται τὸ ἀκόλουθον ἔτος ὑπὸ τὰ τείχη τῆς πόλεως, μετ' ἐπιπέρας νὰ κυριεύσῃ αὐτὴν δι' αὐστηροῦ ἀποκλεισμοῦ μᾶλλον, ἢ νὰ τὴν ἐκθέσῃ εἰς τὰς σκληρὰς συνεπειὰς τῆς ἐξ ἐρόδου ἀλώσεως· τὰ προάστεια κυριεύονται ἐκ νέου, καὶ ὁ ἀποκλεισμός εἶναι ἐντελής. Μεγάλῃ στενοχωρίᾳ κατ' ἀρχὰς καὶ μετ' ἀλίγας ἡμέρας ἡ τρομερώτερα πείνα βασιλεύει ἐπὶ λαῷ διακοσίων χιλιάδων ψυχῶν, αὐστηρῶς κεκλεισμένοι ἐντὸς τοῦ περιβάλλου τῆς πόλεως.

Ἄπασαι αἱ τῶν σιτηρῶν ἀποθήκαι ἐξηντλήθησαν· ὁ δ' ἐκ βούζης καὶ πιτύρων ἄρτος εἶναι ἤδη φαγητὸν πολυτελές, φυλαττόμενον διὰ τοὺς πλουσίους. Ὁ λαὸς τρώγει χόρτον ἀρτιφυῶν, κύνες, μῦς ἢ ἄλλα πτώματα ἀκαθάρτων ζώων, λαμβανόμενα ἐκ τοῦ βορβόρου τῶν βυάκων· τέλος καὶ τὰ ἐκ τοῦ κοιμητηρίου τῶν Ἀθῶν ἐξορυττόμενα ὄστα, μεταβαλλόμενα εἰς κόνιν, μεταχειρίζονται

ἀντὶ τροφῆς, ἥτις πρὸς ἐμπαιγμὸν ἐκλήθη ὁ ἄρτος τῆς κυρίας Μορπεναιέρ (α). Πάντων, τούτων ἐκλιπόντων, ἐπιλαμβάνονται καὶ τῶν ἀνθρωπίνων πτωμάτων, καὶ πρᾶγμα τρομερὸν νὰ λεχθῇ, γυνὴ τις ἔφαγε καὶ ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ ἐπὶ τῆς ἀγκάλῃς αὐτῆς θανόντος τέκνου της, διὸ καὶ ἐξέπνευσε μετ' ὀλίγον ἀπὸ τύψιν τοῦ συνειδῶτος καὶ φρίκην. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποθνησκόντων κατοίκων ἐκάστην ἡμέραν ἀναβαίνει εἰς τριακοσίους μέχρι τετρακοσίων. Βοηθούμενος λοιπὸν ὑπὸ τοῦ τρομεροῦ τούτου λιμοῦ, ὁ Ἑρρίκος Δ' ἤθελεν εἶσθαι ἀμέσως κύριος τῶν Παρισίων, ἐὰν ἡ καρδία του δὲν συνεκινεῖτο ἐπὶ τῇ θέᾳ τοιούτων βασάνων. Ἀκούσατε τί λέγει ἱστορικός τις σύγχρονος· «δὲν ἠθέλησεν οἱ Παριῖοι νὰ μεταβληθῶσι εἰς κοιμητήριον, μῆτε νὰ βασιλεύῃ ἐπὶ τεθνεώτων· ἀλλὰ προτιμήσας νὰ σφάλῃ ὡς πρὸς τοὺς κανόνας τοῦ πολέμου ἢ εἰς τοὺς τῆς φύσεως καὶ συμβουλευθεὶς τὴν ἑαυτοῦ, ἥτις πάντοτε ὑπῆρξε πλήρης ἐπιεικειᾶς, ἐχορήγησε διαβατήρια δι' ὅλα τὰ πρόσωπα, γυναῖκας, θυγατέρας ἢ τέκνα, ἅτινα ἤθελον νὰ ἐξέλθωσι καὶ δι' αὐτοὺς προσέτι τοὺς ἀσπονδοτέρους ἐχθρούς του, περὶ ὧν ὁ ἴδιος ἐφρόντισε διατάττων νὰ ὑποδεχθῶσι αὐτοὺς φιλανθρώπως εἰς ὅλας τὰς πόλεις ἐνθα ἠθέλον ἀποσυρθῆν».

Τὴν 10 αὐγούστου ἡ πομπὴ αὕτη τῶν λιμωττόντων ἀνθρώπων ἐξῆλθε τῆς πόλεως, ἀλλὰ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἀποκλεισμοῦ ὁ Ἑρρίκος ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς χωρικοὺς τῶν περὶ νὰ φέρωσι τροφὰς εἰς τὴν πόλιν, καθὼς καὶ εἰς τοὺς ἰδίους αὐτοῦ στρατιώτας, οἵτινες κάτωθεν τῶν τειχῶν, ἐξέτεινον ἄρτους εἰς τοὺς πολιορκουμένους διὰ τοῦ ἄκρου τῶν λογχῶν των.

Ἡ πολιορκία αὕτη, ἕνεκα τῆς ἀφίξεως τοῦ δουκὸς τῆς Πάρμας μετὰ τῶν Ἰσπανῶν στρατιωτῶν του λυθεῖσα, εἶναι ἐν τῶν ἐπεισοδίων τῆς τετραστοῦς πάλης, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἑρρίκος Δ' ἠναγκάσθη νὰ κυ-

(α) Ἀδελφὴ τοῦ δουκὸς Γυίτζης, γυνὴ ἀκόλαστος καὶ δοξομανῆς. ἥτις μὴ ἀρκουμένη εἰς τὴν κολοσιαίαν περιουσίαν ἣν ἐκέκτητο, διὰ τῆς λεγομένης συστάσεως κατεγίνετο ν' ἀνατρέψῃ τὸν Ἑρρίκον Γ' τοῦ θρόνου καὶ δημεύσῃ τὸ στέμμα πρὸς ὄφελος τοῦ δελφοῦ της.

ριεύση τὰς μὲν κατόπιν τῶν δὲ ὅλας σχεδὸν τὰς πόλεις καὶ τὰς ἐπαρχίας, αἵτινες ἐμελλον ν' ἀπαρτίσωσι τὸ βασίλειον αὐτοῦ.

Ὅποιαν ἰκανότητα περὶ τὴν διαπραγμάτευσιν, ὁποιαν φρόνησιν καὶ ὁποιαν ἐπιμονὴν δεικνύει Ἐρρίκος ὁ Δ'. Συνεχῶς ἠττώμενος, συνεχέστερον νικητής, καὶ ἀκαταπαύστως ὑποχρεωμένος νὰ ἀρχηται πάλιν τὴν ἐπαύριον ἐκστρατείας, ἣν ἐνόμισε περατωθεῖσαν τὴν παραμονήν. Ὅποιαν δραστηριότητα δεικνύει πάντοτε καὶ πῶς τὴν ζωὴν αὐτοῦ διακυβεύει! Ἀκούσατε τὴν πρότῃς μάχης τοῦ Ἰβρου προσφωνήσιν αὐτοῦ πρὸς τοὺς στρατιώτας. «Συνεταῖροί μου! εἶπεν, ὁ Θεὸς εἶναι μεθ' ἡμῶν, ἰδοὺ οἱ ἐχθροὶ του καὶ οἱ ἰδικοί μας! Κατ' αὐτῶν λοιπόν! ἐὰν ἀπολέσητε τὰς σημαίας σας, περὶδρίσαστε τὸν λευκὸν πτεροθύσανον τοῦ πύλου μου! θά τὸν εὔρητε εἰς τὴν ὁδὸν τῆς νίκης καὶ τῆς τιμῆς!» Καὶ τῶντι ὁ Ἐρρίκος Δ'. ἔφερε μακρὸν καὶ λευκὸν πτερόν ταῦ ἐκ τοῦ ὁποίου διεκρίνετο μακρόθεν καὶ ἀπὸ τὰς τάξεις τῶν ἐχθρῶν του! ὁ ἵππος του ἐπίσης εἶχε κεκοσμησμένη τὴν κεφαλὴν δι' ὀμοίον θυσάνου.

Ἀριθμοῦσιν, ὅτι ὁ Ἐρρίκος Δ'. κατὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην καὶ τὰς δύο ἐπομένας δὲν παρευρέθη εἰς ὀλιγωτέρας τῶν τριακοσίων πολιορκιῶν, ἑκατὸν τεσσαράκοντα μαχῶν, τριάκοντα πέντε συναντήσεων μετὰ στρατῶν καὶ τριῶν μαχῶν τακτικῶν.

Ταῦτα ὑπ' ὅσιν λαβόντες δύνασθε νὰ σχηματίσητε, φίλοι ἀναγνώσταί, ἀσθενῆ τινὰ ἰδέαν Ἐρρίκου τοῦ Δ'. τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρὸς διὰ τὴν ἐπικράτειάν του, τοῦ προδρόμου τοῦ Ῥισχελιῆ, τοῦ μελετῶντος καὶ παρασκευάζοντος τὴν μετατροπὴν τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἰσορροπίας.

Ἐν τούτοις ἀπειροὶ μνηστῆρες ἐξέτεινον τὴν χεῖρα πρὸς τὸ στέμμα τῆς Γαλλίας, καὶ οἱ σύμμαχοι ἤθελον ἔχει ἀκόμη τὴν δύναμιν νὰ διαθέσωσιν αὐτὸ, ἐὰν ἐμφύλιοι ἐριδῆς δὲν εἶχον ἤδη σημειώσει τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκπτώσεως των. Τρεῖς τότε ὑπῆρχον μερίδες· οἱ Ἰσπανοὶ, οἵτινες ἤθελον νὰ δώσωσι τὴν Γαλλίαν εἰς τὸν Φίλιππον Β'. τῆς Ἰσπανίας· οἱ πολιτικοί, οἵτινες ἐτρόμαζον τὸσον τὸν Λουθηρανὸν, ὅσον καὶ τὸν ξένον, καὶ οἵτινες συνδέον τὰς ἐλπίδας των εἰς

ἐν φάντασμα ἠγεμόνος, τὸν γέροντα καρδινάλιον Βουρβῶνον, ὅστις ἐπέπρωτο νὰ φέρῃ στιγμὴν τινὰ εἰς τὸ βάθος τῆς φυλακῆς τοῦ τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως, χωρὶς ποτε νὰ ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντά του· τέλος ἡ μερὶς τῶν δουκῶν τῆς Γυζζης, ἣτις δὲν ἠδύνατο νὰ βλέπῃ μὲ ψυχρὸν αἷμα τὴν συμμαχίαν, τὴν ὁποιαν ἐδημιούργησεν διὰ τὴν δόξαν τοῦ οἴκου των, χρησιμεύουσαν ὡς ὄργανον τῆς φιλοδοξίας καὶ τῆς αὐξήσεως Φιλίππου τοῦ Β'. Ἐνῶ δὲ οἱ ἐσωτερικοὶ σπαραγμοὶ καταφέρουσι τὴν καταστροφὴν τῆς συμμαχίας, ἡ εἰδησις τῆς ἐξωμύσεως Ἐρρίκου τοῦ Δ'. διατρέχει τοὺς Παρισίους, καὶ ἡ ἐπανάστασις ἀμέσως ἀπόλλυσι τὸν προστάτην καὶ τὰς βοηθείας αὐτῆς. Ὁ βασιλεὺς ἐν τούτοις δὲν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν αὐτοῦ, ἠδὲν προδοσίας τοῦ Βρισσὰκ παρὰδόντος τὴν θύραν τοῦ ἀγίου Ἀντωνίου καὶ ἀνταμειφθέντος κατόπιν διὰ τοῦτο διὰ τῆς στραταρχικῆς βάρδου τῆς Γαλλίας. Ὁ Ἐρρίκος διευθύνθη κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν Παναγίαν· ἐνῶ δὲ ἤκουε τὸ—te deum—τὸ ἦμισυ τῆς πόλεως ἐνόμιζεν αὐτὸν εἰς ἄγιον Διονύσιον.

Ο ΑΙΣΧΥΝΤΗΛΟΣ.

Ἐπιστολή.

Ἀγαπητέ μοι φίλε!

Βασανίζομαι ὑπὸ δυστυχίας τινός, ἣτις ὡς φοβοῦμαι, ἐπὶ τέλους θέλει μὲ ἀπομακρύνει ἐντελῶς ἐκ τῶν συναναστροφῶν ἐκείνων, ἐν αἷς ὑπερπεπιθυμῶ νὰ παρευρίσκωμαι· ἀλλὰ θέλω σοὶ κάμει θραχεῖάν τινὰ περιγραφήν τῆς καταγωγῆς καὶ παρουσίας μου καταστάσεως, δι' ὧν θέλεις δυνήθῃ νὰ κρίνης περὶ τῶν δυσχερειῶν μου.

Ὁ πατήρ μου ἦτο γεωργὸς μετρίαν ἔχων περιουσίαν, καὶ τὸσσην μάθησιν ὅσην δύναται τις ν' ἀποκτήσῃ εἰς σχολεῖον Ἑλέους. Ἀποθανούσης τῆς μητρὸς μου, αὐτὸς ἀ-

ΤΟ ΔΙΑ ΤΟ ΤΕΙΟΝ ΚΥΠΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ.

περάσισε δι' ἣν εἶχε πρὸς ἐμὲ ἀδυναμίαν, ὡς μονογενῆ, νὰ μοὶ δώσῃ ὑψηλὴν καὶ σοφὴν ἀνατροφήν, ἣτις ὡς ἐνόμιζεν ἤθελε τὸν καταστήσει εὐτυχῆ. Ἐστάλην ὅθεν εἰς ἐπαρχιακὴν σχολὴν, καὶ ἐξ αὐτῆς εἰς τὸ πανεπιστήμιον, ἵνα σπουδάσας τὴν θεολογίαν γένωμαι ἱερέυς. Ἐνταῦθα λαμβάνων μικρὰν μόνον χορηγίαν παρὰ τοῦ πατρός μου, καὶ ὧν φύσει δειλὸς καὶ αἰσχυνηλὸς δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀποβάλω τὸ ἄχαρι ἐκεῖνο, ὅπερ εἶναι ἡ ἀπαισία αἰτία ὅλης τῆς δυστυχίας μου, καὶ ἤδη ἀρχίζω νὰ φοβῶμαι ὅτι εἶναι κακὸν ἀνεπανόρθωτον.

Ὁφείλεις, φίλε μου, νὰ γινώσκῃς ὅτι εἶμαι ὑψηλοῦ καὶ ἰσχυροῦ ἀναστήματος, ἔχων ὠραίαν ὄψιν καὶ κόμην ξανθὴν, ἀλλὰ τοσαύτην ἐπιδεδεικτικότητα ἐντροπῆς, ὥστε διὰ τὴν ἐλαχίστην αἰτίαν συγχύσεως, τὸ αἷμά μου ὀρμᾷ, οὕτως εἶπεν, εἰς τὰς παρεῖάς μου, καὶ μὲ καθιστᾷ ὡς ῥόδον ἐντελῶς ἀναθάλλον. Ἡ συναίσθησις τοῦ δυστυχιοῦς ἐλαττώματός μου ν' ἠνάγκασε νὰ ἀποφεύγω τὰς πυρηναστροφάς, καὶ ἠγάπησα τὸν πανεπιστημιακὸν βίον, ἰδίως διότι οἱ ἀγροῖκοι τῆς οἰκογενείας τοῦ πατρός μου τρόποι ὀλίγον ἤθελον βελτιώσει τὴν ἐξωτερικὴν συμπεριφορὰν μου. Ἐγὼ λοιπὸν εἶχα ἀποφασίσει νὰ ζῆσω ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ νὰ λαμβάνω μαθητάς, ὅτε δύο ἀπροσδόκητα συμβεβηκότα μεγάλως μετέβαλον τὴν κατάστασιν τῶν ὑποθέσεών μου, δηλαδὴ ὁ τοῦ πατρός μου θάνατος καὶ ἡ ἐξ Ἰνδικοῦ ἀφιξίς τοῦ θεοῦ μου.

Σπανίως ἤκουον τὸν πατέρα μου, ἀναφέροντα τὸν θεῖόν μου τοῦτον, καὶ γενικῶς ἐπιστεῦομεν ὅτι πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἀποθάνει, ὅτε ἔφθασεν εἰς Ἀγγλίαν δύο μόνον ἐβδομάδας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός μου.

Αἰσχύνομαι μὲν νὰ ὁμολογήσω ὅτι, ὡς νομίζω, πολλάκις ἠσθάνθησαν οἱ λαβόντες ἀνατροφήν ὑψηλοτέραν τῆς τῶν γονέων των, ἀλλὰ βεβαίως ἡ ἀγνοία τοῦ πατρός μου καὶ ἡ χυδαία αὐτοῦ γλώσσα μὲ ἔκαρνον πολλάκις νὰ ἐρυθριῶ, ὅτε ἐσκεπτόμην ὅτι ἤμην υἱὸς του, ὅθεν κατὰ τὸν θάνατόν του δὲν ἤμην ἀπαρηγόρητος διὰ τὴν ἀπώλειαν πατρός, τὸν ὁποῖον οὐχὶ σπανίως ἠσχυρόμην νὰ ἀναγνωρίζω. (Ἐπεταὶ τὸ τέλος)

Τοῦ Γουστάβου Ἀδόλφου ἀποπεμφθέντος τοῦ θρόνου τῆς Σουηδίας, ὁ δούξ τῆς Σουερμανίας, ὁ θεῖός του, ἐξελέχθη διὰ τὴν θέσιν του ὑπὸ τὸν τίτλον Καρόλου ΙΓ'. ἐπὶ τῷ ὄρει τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ στέμματος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Βερναρόττου, ἐνός τῶν στρατηγῶν τοῦ Ναπολέοντος, ὅστις ἤρξατο διὰ τῆς ἀπλῆς ὑπάρξεως τοῦ δεκανέως εἰς τοὺς στρατοὺς τῆς δημοκρατίας.

Ἄμα ὁ ἀποπεμφθεὶς βασιλεὺς ἐγκατέλειπε τὸν τόπον, ὁ ἐπίδοξος κληρονόμος ἔφθασεν εἰς Στοκχόλμην, ἐνθα θαυμασίως ὑπεδέχθη αὐτὸν ἅπανα ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια, ἐκτός τῆς συζύγου τοῦ πρώην Μονάρχου, ἣτις διὰ λόγους σπουδαίους, οὐς οὐδενὶ ἀνεκοινώσατο, προὔτιμησε νὰ μὴ ἀκολουθήσῃ τὸν σύζυγον αὐτῆς εἰς τὴν ἐξορίαν.

Ἐπέτυχε δὲ νὰ μὲνῃ εἰς Στοκχόλμην καὶ κατώκει εἰσέτι εἰς τὴν προτέραν αὐτῆς διαμονήν.

Ἡ ἠγεμονίς αὐτῆ ἠρήθη ὁστικῶς νὰ δεχθῇ τὸν βασιλικὸν πρίγγιπα, ἄλλως τε οὐδένα ἔβλεπε, μένουσα πάντοτε κεκλεισμένη εἰς τὰ ἑαυτῆς ἀνάκτορα, καὶ μὴ συμμεριζομένη τὸσον τὰς ἡδονάς, ὅσον καὶ τὰς ἐορτάς τῆς αὐλῆς, ζῶσα τέλος ὡς φυλακισμένη τις παρὰ τῷ ἐξαιρέτῳ αὐτῆς θεῷ, ὅστις ἠγάπα αὐτὴν ὡς θυγατέρα καὶ ἐτίμα ὡς βασίλισσαν.

Ἐν τούτοις ὁ βασιλεὺς ἐβαρύνθη ἐκ τῆς μονώσεως, τὴν ὁποιαν ἡ ἀνεψία αὐτοῦ προὔτιμα τοῦ Θουρόβου καὶ τῆς λάμπφεις τοῦ κόσμου. Ἡμέραν τινὰ ὅθεν ἰκέτευσεν αὐτὴν νὰ συναίνεσῃ εἰς τὸ νὰ δεχθῇ τὸν βασιλικὸν πρίγγιπα Ἰωάννην Βερναρόττην, ὅστις ἔμενε μεμονωμένος ὑπερήφανος ἡ μετριοφρων ἀπὸ τῆς ἐλευσεώς του, διότι δὲν εἶχε παρυσιασθῆ ἢ μίτη παρὰ τῆ βασιλίση ἢ μίτη παρ' οὐδενὶ ἑτέρῳ προσώπῳ ταύτης τῆς οἰκογενείας, τῆς ὁποίας ἐν τῶν μελῶν ἀπεστρέφετο αὐτὸν τὸσον θανασίμως. Συναινέσασα δὲ τέλος νὰ δεχθῇ αὐτὸν ἡ σύζυγος τοῦ ἐξορίστου προητοίμασε τὰ ἀνάκτορα, ἵνα ἡ

συνάντησις δυνήθη νὰ γίνη μετὰ τινος με-
γαλοπρεπειάς· ἀλλὰ ταυτοχρόνως εἰδοποιή-
σε τὸν βασιλικὸν κεκλημένον τῆς ὅτι ἡ
ἑορτὴ δὲν ἤθελεν εἶσθαι πολὺ ζωηρὰ καὶ
διασκεδαστικὴ. Τέλος πάντων, ἡ μουσικὴ
ἦτο προγεγραμμένη ἐκ τῶν αἰθουσῶν αὐτῆς
ἐνεκα τῶν προσφάτων ἀκόμη δυστυχιῶν τῆς,
καὶ μόνον τὰ παιγινοῦχαρτα, ἅπερ τὸ τέιον
ἠκολούθει, ἦσαν ἡ μοναδικὴ διασκεδάσις
τὴν ὁποῖαν ἐπέτρεπεν ἡ βασίλισσα ἐναντίον
τῶν θλίψεων τῆς.

Συνήθης τις λοιπὸν καὶ ὀλίγον διασκε-
δαστικὴ προοιωνίζετο ἡ συνάθροισις αὐτῆ,
εἰς ἣν ὅμως ἅπανα ἡ αὐτὴ καὶ οἱ προύχον-
τες τῆς πόλεως προσεκλήθησαν.

Αἰφνιδίᾳ τις κακοδιαθεσίᾳ τοῦ Μονάρ-
χου ἐστέρησεν αὐτὸν τῆς εὐχαριστήσεως
τοῦ νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν ἐφesperίδα, καὶ
ἡ ἐκθρονισμένη βασίλισσα ἠναγκάσθη νὰ ὑ-
ποδέχεται εἰς τὰς βασιλικὰς αἰθούσας τοὺς
κεκλημένους.

Ἐδειξεν ἄλλως τε χάριν καὶ εὐμένειαν
ὑπερβάλλουσαν· κατεδέχθη νὰ παίξῃ ἐν
παιγνίδιον οὗστ' μετὰ τοῦ πρίγγιπος καὶ
τῶν πρέσβων τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ῥωσ-
σίας καὶ νὰ συνομιλήσῃ λίαν εὐαρέστως
μετ' αὐτῶν.

Ὅτε τὸ ὡς βασίλισσας πρόσωπον αὐ-
τῆς ἐτελειώσεν, ἔφερον τὸ τέιον ἐντὸς με-
γαλοπρεπῶν δοχείων· ἐνώπιον δὲ τῆς βα-
σιλίσσης ἐτοποθέτησαν χρυσοῦν τινὰ δίσκον,
ἐφ' οὗ ἦσαν δύο κύπελλα προωρισμένα διὰ
τὴν ἡγεμονίδα καὶ τὸν πρίγγιπα τὸν κε-
κλημένον αὐτῆς.

Ἡ σύζυγος τοῦ Γουσταύου Ἀδόλφου ἐ-
κένωσε ἐπιχαρίτως τὸ εὐώδες ποτὸν εἰς τὰ
δύο κύπελλα, ἔθεσεν ἀκολούθως σάκχαρι
καὶ γάλα καὶ λαμβάνουσα τὸ ἐν τῶν δο-
χείων διὰ τῆς λευκῆς καὶ ἰσχνῆς χειρὸς
τῆς, τὸ ἐξέτεινε μειδιῶσα πρὸς τὸν Ἰωάν-
νην Βερναρδόττην.

Οὗτος ὑπεκλίθη, εἶχε δὲ ἤδη ἐτοιμάσει
τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἵνα δεχθῇ τὸ κύπελλον,
ὅποτε ἠσθάνθη δάκτυλόν τινα ἰσχυρῶς στη-
ριζόμενον ἐπὶ τοῦ ὤμου του καὶ ἐμποδί-
ζοντα τρόπον τινὰ αὐτόν.

Μετὰ τῆς ἐτοιμότητος ὅθεν τοῦ πνεύ-
ματος τῆς συνήθους αὐτῆ, ἐνόησεν ὅτι ἡ
θλίψις αὐτῆ φιλικῆς χειρὸς ἐκρυπτεν εἰδο-

ποίησιν πολύτιμον. Ὁ Βερναρδόττης δὲν
ἔχασε, κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην, τὸ
φλέγμα καὶ τὸ ψυχρὸν αἷμα, ἅτινα οὐδέ-
ποτε ἐγκατέλειπον αὐτὸν εἰς τὴν ἀνώμαλον
πορείαν τῆς ὑπάρξεώς του· χωρὶς λοιπὸν νὰ
στρέψῃ τὴν κεφαλὴν, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ τὸ
μειδιάματόν του, ἐπανεθέσεν τὸ κύπελλον ἐπὶ
τοῦ δίσκου, κατόπιν δὲ ἐγεγρόμενος ἐπιχα-
ρίτως :

— Ἀ! κυρία, ἐφώνησε, δὲν δύναμαι
ἀληθῶς νὰ ὑποφέρω, ὥστε ἡ Μεγαλειότης
σας νὰ λάβῃ ὅλον τοῦτον τὸ κόπον διὰ νὰ
με ὑπηρετῇ ἡ ἰδία!

Λέγων τούτους τοὺς λόγους ἔλαβε τὸν
δίσκον, ἔστρεψεν αὐτὸν ἐπιδεξιῶς καὶ ἐπα-
νέθεσεν ἐνώπιον τῆς βασιλίσσης τὸ κύπελ-
λον, ὅπερ ἡ Αὐτῆς Μεγαλειότης—κατεδέ-
χθη νὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ προστοιμάσῃ ἡ
ἰδία.—Κατόπιν δὲ καθήμενος πάλιν κατέ-
ναντι τῆς εὐγενοῦς ὑψηλότητός τῆς, ὁ Βερ-
ναρδόττης ἔλαβε μηχανικῶς τὸ δεύτερον
κύπελλον, ἐκείνο ὅπερ ἡ βασίλισσα ἐπεθύ-
μει νὰ κρατήσῃ δι' ἑαυτήν.

Ἡ σύζυγος τοῦ Γουσταύου Ἀδόλφου ἐγένετο
ὠχρὰ ὡς ὁ θάνατος, ἔρριψε βλέμμα ἀπελπιστι-
κὸν περὶ αὐτῆς καὶ ἐφαίνεται ἐτοιμὴ νὰ λειπο-
θυμήσῃ. Ἀλλ' ὁ διαταγμὸς αὐτῆς ἦτο βρα-
χείας διαρκείας· συνελοῦσα δὲ ὑπεμειδίασε
μετὰ χάριτος πρὸς τὴν συναναστροφὴν, ἔκα-
μεν ἑλαφρὰν τινὰ κλίσιν τῆς κεφαλῆς πρὸς
τὸν—περιποιητικὸν πρίγγιπα—καὶ κρα-
τούσα τὸ κύπελλον ἐπιβίαιως τὸ ἐμπερι-
εχόμενον μέχρι τῆς τελευταίας σταγόνος.
τὴν ἐπαύριον ἡ ἐπίσημος ἐφημερίς τῆς Στοκ-
χόλμης ἐδημοσίευσεν τὴν ἐξῆς παράγραφον.

«Ἡ βασίλισσα Δωροθέα ἀπέθανεν ἀπροσ-
δοκῆτως ταύτην τὴν νύκτα. Ἀποδίδουσι δὲ
τὸ αἰφνίδιον καὶ πρῶτον τοῦτο τέλος εἰς
προσβολὴν τινα κεραυνοβόλου ἀποπληξίας».

Δύναται νὰ συμπεράνῃ τις τὴν ἐκπληξί-
ν τῶν ἀπειραριθμῶν κατοίκων τῆς Στοκχόλμης,
οἵτινες παρεκάθητο τὴν παραμονὴν εἰς τὴν
ἐφesperίδα, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἡ Αὐτῆς Με-
γαλειότης κατεδέχθη νὰ ὑποδέχεται μετὰ
τόσης χάριτος.

Τὸ ἀνήκουστον τοῦτο συμβεβηκὸς ἐμεινε
μυστήριον δι' ὅλον τὸν κόσμον, ἐξαιρουμέ-
νου μόνου ἴσως τοῦ Ἰωάννου Βερναρδόττου.

Ἡ ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ ΚΑΙ Ἡ ΕΥΧΗ.

Περὶ τὴν δεκάτην τῆς νυκτὸς ὥραν τῆς 6
Ἰουλίου ἀνθρωπὸς τις ἐπὶ λέμβου διέτρεχε
τὰς ἐρήμους (α) ἐκτάσεις τοῦ λιμένος τοῦ Πει-
ραιῶς, ἐρχόμενος ἀπὸ ναυτικὴν τινα ἐκδρο-
μὴν· ἐξηλωμένος ἐπὶ τῆς λέμβου ἐθαύμαζε
τὸν ἑναστρον οὐρανὸν, ὅστις, κατ' ἐκείνην
τὴν ἐσπέραν μὴ ὑπαρχούσης σελήνης, ἦτο
μαγευτικῶς κεκοσμημένος διὰ τῶν ἀναριθμή-
των ἀστέρων του· ἡρέμια πανταχοῦ ἐπεκρά-
τει, ταρattoμένη μόνον ἐκ τοῦ κρότου τῶν
σχοινίων τῶν ὑπὸ τοῦ ὀλίγου ἀνέμου κινου-
μένων· μεταξὺ λεμβούχου καὶ ἐπιβάτου
οὐδεμίᾳ λέξις πρὸ πολλοῦ ἀντηλλάγη, τοῦ
μὲν λεμβούχου καταγινομένου εἰς τὰ περὶ
τὴν λέμβον, τοῦ δὲ ἐπιβάτου ῥεμβάζοντος·
ἡ λέμβος εἶχε διατρέξει ὅλην σχεδὸν τὴν
ἑκτασιν τοῦ Πειραιῶς, ἤγγιξε δὲ νὰ προσορ-
μισθῇ ἐπὶ τῆς ἀποβάθρας ὅτε ἐκπυροσκό-
πησίς τις ῥακέτας ἐκ τινος πολεμικοῦ πλοίου
ἐξήγειρε τοῦ ῥεμβασμοῦ του τὸν ἐπιβάτην,
ἐγεγρόντα καὶ παρατηροῦντα μετ' ἐκπλήξεως.

— Τί σημαίνει τοῦτο; ἠρώτησε τὸν
λεμβούχον.

— Εἶναι σημεῖον, ἀπεκρίνατο ὁ λεμ-
βούχος, ὅτι ἐφάνησαν τὰ πλοῖα.

— Ποῖα πλοῖα; Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀπο-
βάθραν διακρίνω προετοιμασίας, φῶτα, ἀν-
θρώπους, στρατὸν, μουσικὴν· τίς ἀναμένεται;

— Ὁ Βασιλεὺς μετὰ τῆς μητρὸς τῆς
βασίλισσης.

Ταυτοχρόνως δευτέρα ἐκπυροσκόρησις
ἀνταπήντησε ἐκ τῆς ἀποβάθρας εἰς τὴν ἐκ
τοῦ πολεμικοῦ πλοίου Μεσολογγίου, ὅπερ
ἔφερον ἄλλοτε τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς τοῦ
βασιλέως τῆς πεσοῦσης δυναστείας, καὶ ὅπερ
σήμερον χρησιμεύει ἀντὶ σχολείου ναυτικῆς,
καὶ ταύτην ἐτέρα ἐπικολούθησε ἐκ τινος μύ-
λου τοῦ Πειραιῶς ἐπὶ ὑψώματρς κειμένου·
μετὰ ταύτας δύο ἕτεραι πάλιν ὡς σημεῖον
τῆς προσεγγίσεως τῶν πλοίων.

— Βαρκάρη, ἐπανελάθειν ὁ ἐπιβάτης, πλη-
σίασον πρὸς τὴν ἀποβάθραν, ν' ἀγοράσωμεν
ὀλίγον καπνόν, καὶ ἐπανερχόμεθα πρὸς αὐτό
τὸ μέρος, ἵνα ἴδωμεν τὴν ἔλευσιν τοῦ βασιλέως.

(α) Ὁ Πειραιεὺς ἦτο τότε κενός, μὴ ὑπαρ-
χόντων πολεμικῶν πλοίων.

Ἡ λέμβος ἐπλησίασε πρὸς τὴν ἀποβά-
θραν μετὰ πολλῆς δυσχερείας, ἐνεκα τοῦ
πλήθους τῶν ὑπαρχουσῶν ἐκεῖ λέμβων διὰ
τὸ ὥραϊον τοῦτο θέαμα τῆς ἐλεύσεως. Πλη-
θος κυριῶν ἐπὶ λέμβων ἀνεμεινον τὴν ἔλευσιν.
Τὸ βλέμμα τοῦ ἐπιβάτου μας ἐπ' οὐδεμιᾶς
τούτων ἐσταμάτησε· μίᾳ μόνον προσεῖλκυσε
ἀληθῶς τὴν προσοχὴν του, ὡς ἐφάνη ἐκ τῶν
ἀλλεπαλλήλων βλεμμάτων, ἅτινα ἐπ' αὐτῆς
ἔρριψε· τρία πρόσωπα περιεῖχεν ἡ λέμβος,
τὸ ἐν τούτων ἦτο νέα εἰκοσι καὶ ὀκτώ ἐτῶν
περίπου, χήρα ἴσως, ὡς ἐκ τῆς μελανῆς
ἐσθῆτος ἐδείκνυτο, τὰ δ' ἕτερα δύο ἦσαν νέοι
μόλις τὸ εἰκοστὸν ὑπερβάντες, σπουδασταί,
οἵτινες, ἰδόντες τὸ ἐταστικὸν βλέμμα τοῦ
ἐπιβάτου μας ἠθέλησαν νὰ κρυβῶσιν, ἀλλὰ
δὲν διέφυγον τὸ ὄξυδερκὲς βλέμμα αὐτοῦ·
ἦσαν οἱ φίλοι τοῦ I. καὶ Λ.

Τῆς λέμβου τὴν ἀποβάθραν πλησιασάσης,
ὁ λεμβούχος ἐξῆλθε πρὸς ἀγοράν καπνοῦ·
δ' ἐπιβάτης τὸ ἐπὶ τῆς προκουμαίας κυμαι-
νόμενον πλῆθος περιεργάζετο, ὅτε νέα τις
ῥυπαρὰ καὶ ῥακενδυτὶς ἐπήδησεν ἐπὶ τῆς
λέμβου καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ
ἐπιβάτου μας.

— Ἀφέντη μου, σὲ παρακαλῶ πολὺ,
εἶμαι δυστυχιμένη κρητικιά, σήμερα ὁ ἀν-
δρας μου ἐγινε μουτῆς, ἐπροσκύνησε καὶ δὲν
μοῦ εἶπε τίποτε, διότι ἐφοβείτο μήπως ἐμ-
ποδίσω αὐτόν, ἐπειδὴ ἐγνώριζε ὅτι εἶμαι
ἐναντία· ἀνεχώρησε λοιπὸν καὶ πάγει μετὰ
Αὐστριακὸν εἰς τὴν Κρήτην, σὲ παρακαλῶ
πολὺ, πήγενέ με εἰς τὸ ἀτμόπλοιον αὐτὸ νὰ
τὸν παρακαλέσω νὰ ἐπιστρέψῃ, νὰ μὴ προ-
δώσῃ τὴν πατρίδα του, γιὰ νὰ μὴν ἔχῃ τὴν
κατὰρα τοῦ πατέρα του, ὁ ὁποῖος, ὅταν
ἀπέθανε, τὸν ὥρμισε νὰ πολεμήσῃ τοὺς
Τούρκους, τοὺς ἐχθροὺς τῆς πίστεως καὶ
τῆς πατρίδος μας· ὁ δ' ἔχῃ τὸ ἀνάθεμα τῶν
σκοτωμένων εἰς τὴν Κρήτην, καθὼς καὶ ὅλου
τοῦ γένους μας.

— Ἥλιθες ἀργὰ, κόρη μου, τὸ Αὐστρια-
κὸν ἔφυγε πρὸ τριῶν ὥρῶν, ἀπεκρίθη ὁ
ἄγνωστος.

Τότε κρότοι τηλεβόλων ἐμπόδισαν τὴν
κρῆσσαν νὰ ἐξακολουθήσῃ· διήρκεσαν δὲ ἐπὶ
δέκα λεπτά, καθ' ὃ διάστημα ἐπανελθόντος
τοῦ λεμβούχου ἡ λέμβος ἀπεμακρύνθη τῆς
προκουμαίας παραταχθεῖσα καὶ αὐτὴ εἰς τὴν

σειρὰν τῶν ἐτέρων λέμβων τῶν ἀναμενου-
σῶν. Συναίμα τὰ ὕδατα τοῦ λιμένος ἐχρυσώ-
θησαν ὑπὸ τῶν φώτων ἄτινα ἦναψαν ἐπὶ τοῦ
εἰσπλεύσαντος ἀτμοδρόμωνος τοῦ περιέχον-
τος τὰ βασιλικά πρόσωπα.

— Ὡ δυστυχία μου! ἐπανελάβην ἢ
κρήσσα, ἦλθα ἀργὰ διότι κατέβαινα πεζὴ
ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, καὶ τώρα τί νὰ κάμω;
Θεέ μου! πῶς θὰ ἴδω τὸν πατέρα μου εἰς
τὰς Ἀθήνας, εἰς τὸν ὅποιον ὑπεσχέθην νὰ
ἐπιστρέψω μετὰ τοῦ ἀνδρός μου! πῶς θὰ
ζήσω ἢ ἀκούω ὅτι ὁ ἀνδρας μου ἐπροσκύνησε,
θὰ μὲ λένε προδότριαν καὶ ἐμέ! Θεέ μου!
βούλιαξε τὸ ἀτμόπλοιοιον αὐτὸ καὶ ἄς μεί-
νω καὶ χήρα, προτιμῶ νὰ ζήσω χήρα παρὰ
νὰ ἔχω ἀνδρα προδότην τῆς πατρίδος του.

Καὶ ἡ δυστυχὴς ἐκρυσσε τὸ πρόσωπον
ἐντὸς τῶν χειρῶν τῆς ὀλολύζουσα εἰς τόσον
βαθμὸν τὸ αἰσθημα τῆς φιλοπατρίας ἦτο
ἀνεπτυγμένον εἰς αὐτήν!

Ἐν τούτοις νέοι κανονοβολισμοὶ ἠκούσθη-
σαν ἐκ τοῦ ἀτμοδρόμωνος ἢ βασιλικὴ συ-
νοδεία ἐπέβη ἐπὶ τῶν λέμβων καὶ ἐξήρχετο.

Ἐκ τῶν λέμβων μας τότε ἡ προκυμαία
ἐφαίνετο θελκτικωτάτη στρατὸς παρατε-
ταγμένους καὶ σειραὶ φανῶν ἐπ' αὐτῆς ἐφαί-
νοντο ἦτο κράμα λογγῶν, περικεφαλαίων
ἐπωμίδων, πέλων, κεφαλῶν τὰ πάντα ὡραία
εἰς τὸν ὀφθαλμὸν παρατηρητοῦ τὸ πλῆθος
συνωθεῖτο ἅπαν ὀπισθεν τῶν στρατιωτῶν,
ἔμπροσθεν δ' αὐτῶν ἦσαν ὁ Νομάρχης Ἀτ-
τικῆς, ὁ Δήμαρχος Πειραιῶς, οἱ Φρούρα-
χοι Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καὶ λοιποὶ ἐν τέλει
ἢ βασιλικὴ λέμβος ἐφάνη διερχομένη πλησίον
τῆς κορβέτας Μετολογγίου, ἧτις ἐφωταγωγῆθη
καὶ ἐφάνη σημαιοστόλιτος ζωηρότατον δὲ
ζήτη ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτῆς ἐπλήρωσε
τὸν αἰθέρα.

Ἄμα ἡ λέμβος ἐπλησίασεν, ἡ μουσικὴ
ἐπαιάνισε τὸν Ἑλληνικὸν ὕμνον καὶ κατόπιν
τὸν Ῥωσικὸν, ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τῆς Μη-
τρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν τῆς βασιλίσσης Νι-
κολάου εἰκοσαετοῦς καὶ Βιατσλαβ ἑπταε-
τοῦς περίπου, ἀνέβησαν ἐπὶ τῆς αὐτῆς
ἀμάξης καὶ ἀνῆλθον εἰς τὰς Ἀθήνας, περὶ
τὴν 12ην ὥραν, ἔθθα ἀνυπομόνως ὑπὸ τῆς
βασιλίσσης ἀνεμένοντο.

Καὶ ἡ λέμβος μας λοιπὸν ἐπλησίασε
τὴν προκυμαίαν καὶ ἀπέβη εἰς τὴν ξηρὰν

ὁ ἄγνωστος, ὅστις στραφεὶς ἀνεγνώρισε τὴν
Κρήσαν ἀκολουθοῦσαν αὐτὸν καὶ κλαίουσαν.

— Μὴ κλαίης, κόρη μου, τῆ εἶπεν, οἱ
προδότηι μετανοήσουσιν ἡμέραν τινὰ, ἔχε
θάβρος εἰς τὸν Θεόν, καθόσον ἢ πατρίς σου
δὲν θ' ἀργήσῃ ἢ ἡμέρα καθ' ἣν ἔσεται ἐλευ-
θέρα! Ὑπαγε παρὰ τῶ πατριώτη πατρί σου
καὶ κρύψε τὴν λύπην σου εἰς τοὺς πατρικοὺς
αὐτοῦ κόλπους. Ὑγίαινε!

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Τὸ ἐπιτάφιόν μου.

Τοῖς γὰρ θανοῦσιν μό-
χος οὐ προσγίγνεται.
(Σοφ. Τραχ. 164)

Τὴν ζωὴν μου βραρυθεὶς,
κεκμηκῶς καὶ πληγωθεὶς,
ὅπου πικριῶν πληθὺς
διατί νὰ μένω;

Σπεῦσον, σπεῦσον, ὦ ψυχὴ
ἄφες με τὸν ἀτυχῆ,
εἶν' ἢ μόνη μου εὐχὴ.
Πόσον θ' ἀναμένω;

Ὅπου θύμοι θλιβεροί,
καὶ τὸ πᾶν πενηθοροεὶ,
ὅπου ἀδελφῶν σωροί,
θὰ ζήτησω κλίνην!

Εἰς τοῦ τάφου τοὺς μυχοὺς
δὲν αἰσθάνεται ὁ χῶς.
Μόνον οὔτος δυστυχοῦς
παύει τὴν ὀδύνην!

ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Θὰ πηγαίνω

Ἐκεῖ ὅπου βοδοδάφνη καὶ χλωρὸς κισσὸς ἀνθεῖ,
ὅπου λούεται τὸ ἕαρ εἰς ζεφ ρους ἀρωμάτων,
ὅπου αἴρεται τὸ πνεῦμα παραδείσους ἀνα-
(πλάττον
θὰ πηγαίνω* μὲ προσμένει ἢ παρθένος ἢ ξανθὴ.

Ἐκεῖ ὅπου ἀρμονίας γλυκὺς τόνος ἀντιχεῖ
καὶ τὸ πρῶϊνον τῆς ἄσμα μελωδεῖ ἢ φιλο-
(μήλα,
ἐπὶ ἄνθη καθημένη, κεκρυμμέν' ὑπὸ τὰ φύλλα
θὰ πηγαίνω* μὲ προσμένει τῆς ψυχῆς μου ἢ
(ψυχῆ.

Ἐκεῖ ὅπου ἄνθη βραίνει βύαξ βέων χλοερὰ,
καὶ νωπὰ τὰ φύλλα φέρουν μικρὰ θρύμματ
(ἀδαμάντων,
ὅπου θάλλουσιν αἱ λεῦκαι, ὑπὸ τὴν πυκνὴν
(σκιάν των
θὰ πηγαίνω* μὲ προσμένει ἢ ψυχῆ μου ἐν χαρᾷ

Ἐκεῖ ὅπου κατὰ πρῶτων τὴν ἠτένισα δειλὸς
καὶ μοὶ ἔβριψεν ἐκείνη πρῶτον βλέμμα τῆς
(ἀγάπης,
θὰ πηγαίνω* μὲ προσμένει ἀνθηρὸς τῆς γῆς ὁ
(τάπης,
θὰ πηγαίνω* μὲ προσμένει ὁ ἀστὴρ μου ὁ καλός.
(Ἐκ τῶν Μ Ὑ ρ τ ω ν).

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΛΑΜΠΡΟΣ.

Εἰς πτηνόν.

Τοῦ αἰθέρος διασχίζον τὰς ἀπείρους διαστάσεις,
τὴν ἀδέβαιόν σου πτήσιν ἀπ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ πλανῶν,
εἰς τὸν οὐρανὸν νὰ φθάσῃς
πλησιάζεις, ὦ πτηνόν.

Ἦ! εἰπέ μοι, ποικιλόχρου ταχυδρόμε, ἀναβαίνων
εἰς τὰς χώρας τῶν ἀγγέλων βλέπεις τίποτ' εἰς
(αὐτὰς
τὰ τῆς γῆς μας ὑπερβαίνων
ἢ νεκρότητ' ἀπαντᾷς;

Ἀληθῶς ἐκεῖ ἀκούεις μελωδίαν γλυκυλάλον;
τῶν ἀγγέλων διακρίνεις τὸν εὐόλισθον χορὸν,
καὶ, τὰς πτέρυγας σου πᾶλλον
τέρπεσαι αὐτοὺς ὄρων;

Εἶν' ἐκ τοῦ ἐγγύς ὡραῖοι, ὅσον κάτωθεν, οἱ
(λύγχοι
ὄσους ἦναψεν ὁ πλάστης σπεύρων εἰς τὸν οὐρανὸν
ἢ κηλίδων ἕως ἔχνη
διακρίνεις, ὦ πτηνόν;

Εἶναι ὄντως οἱ ἀστέρες ὅσον λέγουσι μεγάλοι,
εἶναι τόσο ὄσους βλέπει ἐν νυκτὶ ὁ ὀφθαλμὸς;
τοὺς κοσμοῦσιν ὅσα κάλλη
πλάττει ἔνθους λογισμὸς;

Δὲν λαλεῖς; Καταλαμβάνω. Ἐχ' ἢ φύσις τόσα
(κάλλη,
τόσον ἔχει μεγαλεῖον ὁ ὡραῖος οὐρανός,
τόσον σέβας ἐπιβάλλει
πᾶς τοῦ θόλου του φανός,

Ἦστε κλεισται τὸ σῶμα καὶ σιγᾷ ἐμπρὸς ἐκείνων,
παριστάνων μεγαλεῖον ἐνταυτῷ καὶ καλλονῆν.
Ἦ πτηνὸν τὴν γῆν ἀφίνων
ἵπτασο πρὸς τάνω νῦν.

(Ἐκ τῶν Μ Ὑ ρ τ ω ν).

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΛΑΜΠΡΟΣ.

Ἐὰν ἐγνώριζον!

Ἐὰν ἐγνώριζον, ξανθὴ μου φίλη,
πῶς θὰ μὲ ἀφίνες μίαν ἡμέραν,
ὅτι θὰ μ' ἔβριπτες βλέμμα ὀργίλη,
ὅτι θὰ μ' ἔλεγες: φύγε μακρὰν

Ἦτι οἱ ὄρκοι σου καπνὸς θὰ ἦταν,
ὅστις δεικνύει σε ἀμαυροτέραν,
ὅτι θὰ ἔπασχες ἔρωτος λύσσαν,
ὅτι θὰ μ' ἀφίνες μνήμην πικράν.

Ἐὰν ἐγνώριζον ὅτι ὡς κρίνος
θὰ ἐμαραίνεται ὁ τόσος ἔρωτος,
ὅτι θὰ μ' ἔμενε μόνος ὁ θρήνος
μόνη ἀνάμνησις τῶν ἰδρονῶν!

Ἐὰν ἐγνώριζον! . . . θνητὸς πλὴν ποῖος
Θεοῦ τὸ σχέδιον εἶδ' ἐλευθέρως;
Κρύπτον βημάτων του κρότον ὁμοίως
παιδίον ἄκακον κτυπᾷ πτηνόν.

— Πρέπει νὰ σβέννυται τὸ πᾶν ἀψόφως,
ρόδα τὸ δρέπανον νὰ κόπτῃ κ' ἴα
μὲ τὸν μανδύαν του πρέπει ὁ ζόφος
ἀστέρα λάμποντα νὰ ἀμαυροῖ.

Ἐκ τῆς καρδίας μας κ' ὁ ἔρωσ πρέπει
νὰ ἀφανίζεται, ὡς ὄπτασία,
ὅποιαν μέθυσοσ ὑπνώτων βλέπει
θαρρῶν πῶσ κήλυκα πάντα πληροῖ. —

Ἄλλ' ἂν σ' τοῦ μέλλοντος τὸ μαῦρον σκότος
ἔβλεπε τ' ὄμμα μου τὴν σὴν ἀπάτην,
ἀντὶ τοὺς λόγους σου ν' ἀκούω, πρώτος:
«Κάτω, θὰ ἔκραζον. ἢ προσωπίς».

Πλὴν . . . πόθεν ἄρα γε εἰς τὴν σὴν μνήμην
φρίττω ἀπ' ἄγνωστον χαρὰν ὑπάτην;
Ἐγὼ δὲν ἔλεγον τώρα πῶσ ἤμην
ἀναισθητότατος εἰς ὅ,τ' εἰπῆς;

ᾠ! ἢ ἀνάμνησις εἶν' εὐτυχία.
Ἄνθος μου φίλτατον, δὲν θέλω τόσοσ
πολὺ νὰ θλιβῶμαι, ὅτ' ἡ καρδία
ἐμοῦ σ' ἠγάπησε. — Σ' εἶχον ἰδεῖ.

Εἰς τὴν θερμότητα τῆς μεσημβρίας,
ὡσ ἐνθυμούμεθα πρῶτας δρόσον,
οὕτω ἂν ἔλλειψεν ἐκ τῆς καρδίας
ὁ ἔρωσ, ἄρωμα μένει ἠδύ.

ΙΩ. ΚΑΜ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΔΗΣ ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΤΩ Β'.
ΦΥΛΛΑΔΙΩ ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Ἄλλ' ἐὰν μετὰ τὴν τέρψιν κλαίοντ' ἀποκεφα-
λίσης,
Καὶ τὴν κεφαλὴν ἐκείνου εἰς ἐμὲ τὴν ἐφαρ-
(μώσης,

Δὲν θὰ ἤμαι πλέον φάσμα,
Ἄντ' τρομεροῦ γελοῖος θὰ ἐξέλθω ἀπ' τὸ
(χάσμα,

Πῶσ θὰ μὲ παραμορφώσης;
Τῷ Δαμασκηνῷ θ' ἀνήκη τοῦ αἰνίγματος ἡ λύσις.
Α. Α.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΤΩ Β'. ΦΥΛΛΑΔΙΩ ΓΡΙΦΩ.

Ἄει τῇ Ἐλλάδι σύντροφος περία.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

Χρησιμεύω εἰς τὰς λέξεις,
εἶμαι αὔλον ἐπίσης.
Ἄν ἀπλῶσ διὰ νὰ παύξης,
φίλε, μ' ἀποκεφαλίσης,
ὀμιλεῖς χωρὶς φωνῆν.
Ἄν δευτέραν δὲ ποιήν
ὡσ τὴν πρώτην μ' ἐπιβάλης
καὶ εἰς τὸν λαιμόν μου βάλῃς
κεφαλὴν τοῦ Γεωργίου,
χαίρου τότε, ἂν πεινᾷς.
Συνεπείας πλὴν δεινὰς
ἔχω φεῦ! ἐπὶ τοῦ βίου,
ἐὰν ἄλλην κεφαλὴν
εἰς τὸν τράχηλόν μου θέσης·
κατὰ μίαν ἐντολήν,
φίλε, ἀφευκτα θὰ πταίσῃς.

Τὴν ἀλήθειαν σὲ λέγω·
ψεύματα δὲν ἀγαπῶ·
καὶ τὸ πνεῦμά μου δουλεύει
ἔσ,τι μελλῶ νὰ εἰπῶ.

I.

Γ Ρ Ι Φ Ο Σ.

ἀς